

Telia ühiskondliku mõju raport 2024

**Panustame ühiskonna
arengusse, et Eesti oleks
parem paik nii elamiseks
kui töötamiseks.**

Sisukord

Keskkond

Heitme- ja jäätmevabadus

Emissioonid, energia ja liikuvus

Energia

Transport

Jäätmed ja ringmajandus

Jäätmete osakaal, ümbertöötamine ja taaskasutamine

Digikelts

Keskkonnateemad sise- ja väliskommunikatsioonis

Telia töötajate keskkonnateadlikkus

Äriklientide keskkonnavalased küsimused

Sotsiaalne mõju

Digitaalne kaasatus ning privaatsus ja küberturvalisus

Koostöö riigi ja võrgustikega, teadus- ja arendustegevus

Juhendid, koolitused ja hariduslikud programmid

Telia töötajate privaatsuse ja küberturvalisuse alase teadlikkuse arendamine

Hariduslikud programmid

Ühiskonnauuringud

Sideteenuste kättesaadavus

Telia tööandjana

Võrdsed võimalused ja igaühega arvestamine

Töötingimused, töökorraldus töötajate heaolu

Juhtimisraamistik

Jätkusuutlikkuse kolmikmõõtme (ESG) strateegiline juhtimine

Juhtimisraamistik ja ühised väärtused

Mõju ja arengu strateegiline juhtimine

Vastutustundlikkus maksustamisel

Poliitiline kaasatus

Tunnustused ja sertifikaadid

Järelsõna

Aruanne on üles ehitatud lähtudes ESG raamistikust ning seostatud meie kolme fookusvaldkonnaga: keskkonnahoid, digitaalne kaasatus, privaatsus ja küberturvalisus.

01 Keskkond

Keskkonnahoid on üks kolmest Telia
fookusvaldkonnast.

Heitme- ja jäätmevabadus

Emissioonid, energia ja liikuvus

Meie kasvuhoonegaaside emissioon tuleneb Telia kontrolli all olevatest allikatest või tegevusest ning lisaks väärtusahelas olevatest tegevustest, mida kontrollivad teised ettevõtted (näiteks koostööpartnerid ja tarnijad). Erinevaid kasvuhoonegaaside emissioone arvestatakse ühikuga CO₂e. Emissioonid jaotatakse mõjualadesse 1, 2 ja 3.

Telia enda emissioonide all mõistetakse mõjualasid 1 ja 2.

- **Mõjuala 1** tähistab heidet, mille üle ettevõttel on otsene kontroll ning mida on võimalik igapäevaste otsuste kaudu mõjutada. Mõjualasse 1 kuuluvad Telia autode kütusekulu, varutoiteks kulunud kütused, jahutusseadmete külmaineid ja Telia päiksepaneelidega toodetud elekter.

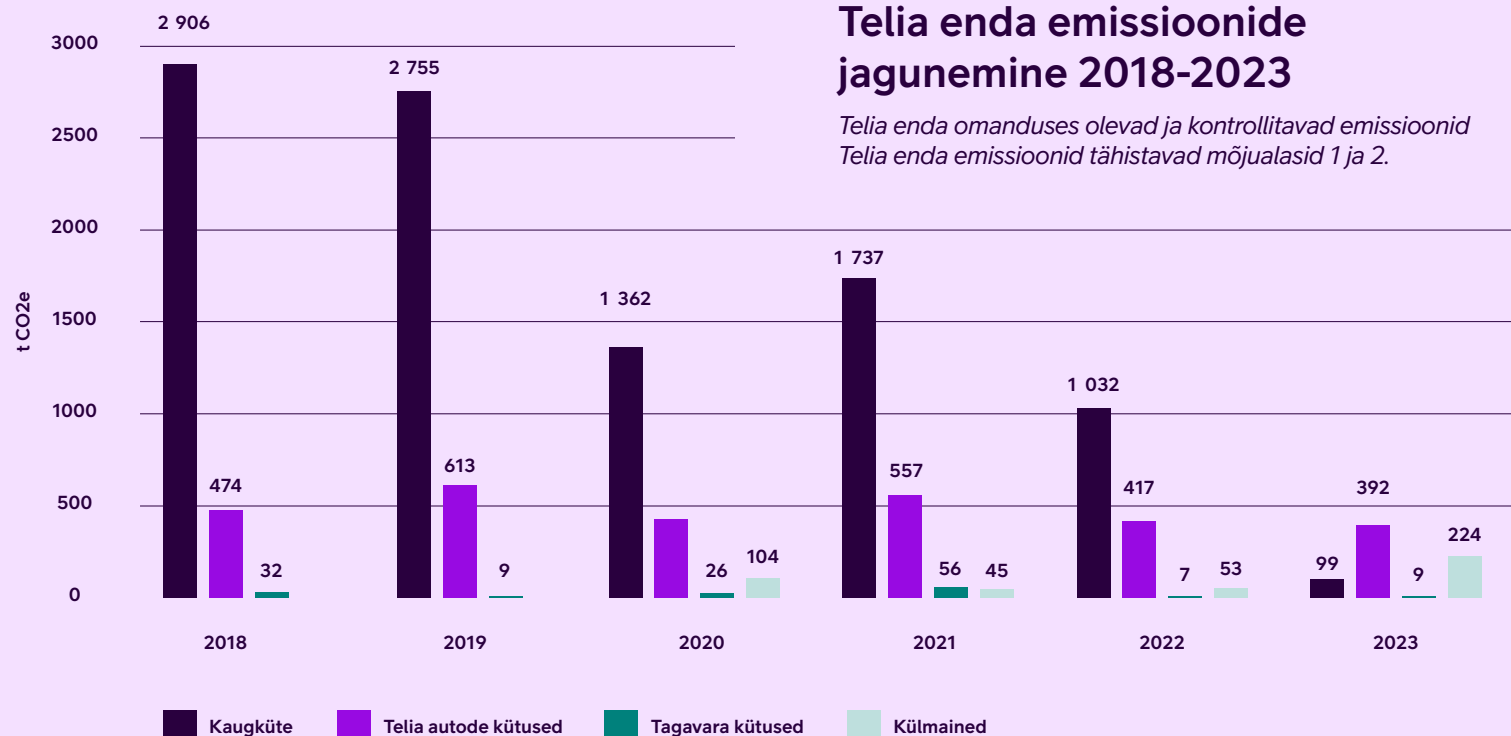
- **Mõjuala 2** tähistab kaudset heidet, mis tuleneb sisse ostetud ja tarbitud energiast, mida ettevõtte ise ei ole tootnud. Ettevõttel ei ole võimalik mõjutada energia tootmisviisi, kuid on võimalik kontrollida oma energia tarbimist. Sellesse mõjualasse kuulub Telia poolt elektri tarbimine (kontorid, esindused, tehnilised asukohad, sh ka rendipinnad) ning kaugküte.

Mõjuala 3 arvestuses on kaudne heide, mille üle ei ole Telia Eestil otsest kontrolli.

Kogu väärtusahela emissioonide maht on ligikaudu 63 000 tonni CO₂e. Selline heide on põhjustatud ostetud ja müüdud toodetest ning teenustest (va mõjualas 2 olevad tegevused ja allikad). Sinna kuuluvad Telia Eesti puhul: ostetud kaubad ning teenused, klientide juures energiat tarbivad tooted, töötajate liikumine tööle ja koju, ärireisid ning jäätmed ja müüdud toodete olelusringi lõpus toimuv käitlemine.

Telia enda emissioonide jagunemine 2018-2023

*Telia enda omanduses olevad ja kontrollitavad emissioonid
Telia enda emissioonid tähistavad mõjualasid 1 ja 2.*

Kõik mõjualad kokku tähistavad Telia emissioone kogu väärtusahela ulatuses.

Telia enda emissioonide maht oli 2023. aastal 723 tonni CO₂e. Võrreldes baasaasta (2018) emissioonidega on see oluliselt vähenenud. Tulenevalt meetodilistest muudatustest, ei ole need numbrid aga üks-ühele võrreldavad. Alates 2016. aastast kasutab Telia ainult taastuvatest allikatest pärit elektrit ja sellega seoses emissioone ei teki.

Emissioonide reaalset vähendamist toetas maaküttepumba taastuenergiale üleminek, mis toimus alates 2022. aastast, kuid 2023. aastast kajastub see ka CO₂e arvutustes emissiooni-faktoriga 0. Esimesel aastal arvutati maakütte osakaal jalajäljest üldise emissioonifaktoriga. Lisaks mõjutasid koondarvu ka me-toodikaga seotud aspektid:

- Töölähetustega seotud emissioonid arvestati varasemalt Telia enda emissioonide hulka, kuid alates 2023. aastast on töölähetused vaid mõjuala 3 arvestuses;

- Muutunud on kaugkütte emissioonide arvutuse meetood-ika, kus arvestame nüüd tootjapõhiseid eriheitetegureid, mis on oluliselt täpsemad ja madalamad. Sellest tulenevalt on kaugkütte emissioonid vähenenud 97% võrreldes 2018. baasaastaga. Soojusenergiatarbimist oleme vähendanud 63%, peamiselt suurtelt pindadelt väiksematele energia-efektiivsematele pindadele kolimise kaudu.

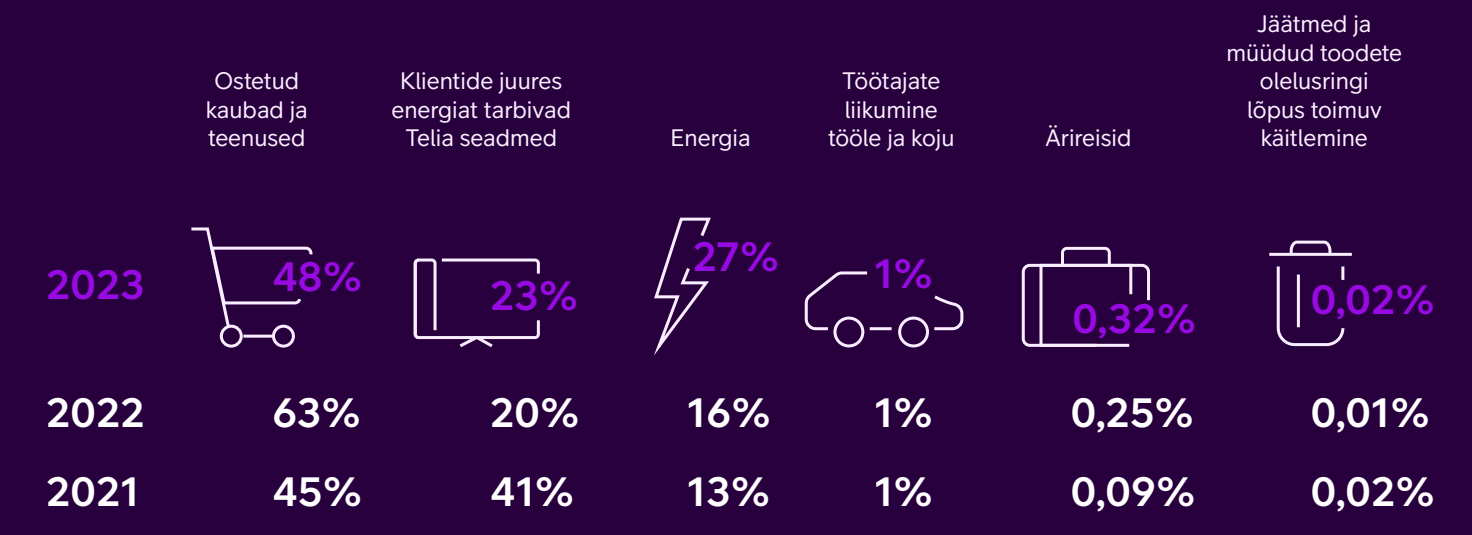
Kui kõik teised Telia enda emissioonide arvestusse kuuluvad elemendid on 2023. aastal vähenenud, siis kasvanud on jahutus-seadmetesse lisatavate külmainete emissioon. Selle põhjuseks on külmainete seadmete suuremamahulisem vahetus 2023. aastal.

Telia kaudsed emissioonid ja emissioonid kogu väärtusahela lõikes

Emissioonid kogu väärtusahela lõikes tähistavad mõjualasid 1-3, mõjuala 3 tähistab kaudset heidet, mille üle ei ole Telial otsest kontrolli.

Mõjuala 3 andmeid kuvame alates 2021. aastast, sest eelnevatel aastatel ei olnud kõik andmed meile vajaliku kvaliteediga veel kättesaadavad.

Metoodika: Greenhouse Gas Protocol

Heitme- ja jäätmevabadus

“Meie kogu väärtusahela emissioonide jaotuvus on suures pildis jäänud samaks. Ehk ka 2023. aastal on meie suurim kliimamõju endiselt mõjualas 3, mis moodustas 2023 aastal 99%. Suur osa sellest on seotud sisseostetud toodete ja teenuste ning kliendil kasutusel olevate seadmetega (71%). Mõjuala 3 vähendamiseks on vaja tihedat koostööd tootjatega ja pikendada toodete elutsükli.”

Raina Jürgens
Telia keskkonnajuhtimise ekspert
ja protsessijuht

2019

Telia Company püstitas ambitsioonikad keskkonnanäesmärgid, saamaks 2030. aastaks emissiooni -ja jäätmevabaks kogu oma väärtusahelas.

2021

Telia Company sõnas- tas eesmärgid aasta- teks 2023 ja 2025 ning neist tulenevalt pani Telia Eesti paika fookuseesmärgid aastaks 2022.

2022

Telia Company püstitas nullnetoheitme ees- märgi. Telia on alates 2018. aastast vähen- danud oma tegevuse CO₂e heitkoguseid 85% võrra.

2023

Võeti vastu, et Telia üldine eesmärk on 2040. aastaks saavuta kasvuhoonega- side netonull-heide kogu väärtusahela lõikes.

2025

Vähendada 2025. aastaks kaud- sete kasvuhoonegaaside heit- meid 29% võrreldes baasaas- taga 2018.

2025. aastaks on 72% Telia Company hankijatest, kes tar- nivad Telia teenuseid ja kaupu sedaud endale teaduspõhised eesmärgid.

2030

Vähendada 2030. aastaks oma operatsioonide kasvuhoone- gaaside heitmeid 90% võrrel- des 2018. baasaastaga.

2040

Vähendada kaudseid kasvu- hoonegaaside koguseid 90% võrreldes 2018. baasaastaga ja ülejäänud oma tegevusest alles jäänud heitmed kompen- seeritakse*.

**Telia Company kasutab 100% taastuvatest anergiaallikatest pärinevat elektrit kõigis riikides. Ülejäänud oma tegevusest alles jäänud heitmed, mida ei ole võimalik vähendada (heitmed mõjualadest 1, 2 ja ärireisid), kompenseeritakse läbi vaba- tahtliku süsinikukrediidi ostmise Telia Company tasemel.*

Energia

Päikese-, tuule- ja vesinikuenergia

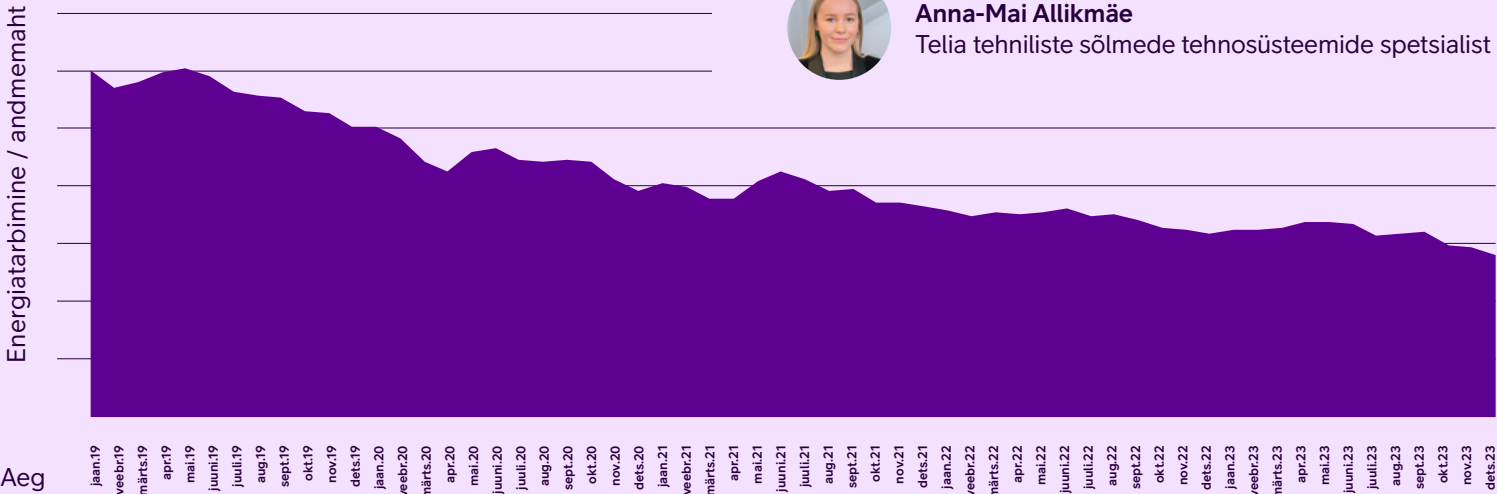
- 2023. aastal viisime jõudsalt ellu meie roheenergia strateegias kokku lepitud eesmärgid.
- Lõime käed Sunlyga ja ehitame Telia mobiilimastide juurde ligikaudu 100 päikeseparki koguvõimsusega vähemalt 1200 kW.

„Päikeseparkide ehitamine on täies hoos. 2023. aastal sai välja ehitatud päikeseparke koguvõimsusega 578 kW ja see aasta jätkame ehitusega. Aasta lõpuks on eesmärk, et Telial on päikeseparke koguvõimsusega 1325kW.“

Anna-Mai Allikmäe
Telia tehniliste sõlmede tehnosüsteemide spetsialist

Energiatarbimise ja andmemahude edastamise suhe

- Telšai tuulepargist ostetud energia hulk kasvas võrreldes eelnenud aastaga kordades (2023. aastal 35%, 2022. aastal 8% Telia Eesti energia kogutarbimisest) ning 2024. aastal suureneb ostetav energiahulk veelgi moodustades prognoosi kohaselt Telia Eesti kogutarbimisest üle 55%.
- 2022. aastal alanud katseprojekt diisलगeneraatorite asendamiseks vesinik-generaatoritega jätkus ning ühte mobiilisaiti paigaldati vesinikgeneraator.
- Lisaks elektrienergiale jälgime igal aastal taastuvatest allikatest toodetud soojusenergia osakaalu. Telia Eesti peakontori maaküte töötab 2022. aastast taastuvallikatest pärineval energial, mis moodustas 2023. aastal 77% peakontori soojatarbimisest ja 39% kogu Telia soojatarbimisest.

Andmemahud

Energiahulk ühe andmemahu ühiku edastamiseks väheneb jätkuvalt.

“Ühiskonna digitaliseerumise tagajärjel suurenevad kasutatavad andmemahud hoogsalt ja seda ka Telia mobiilivõrgus, mida pidevalt arendame ja moderniseerime. Kuigi andmemahud ja kasutatav elektrimaht kasvavad iga aastaga, suurendame mobiilivõrgus aasta-aastalt efektiivsust ehk vähendame energiahulka ühe andmemahu edastamiseks.”

Anna-Mai Allikmäe
Telia tehniliste sõlmede tehnosüsteemide spetsialist

Transport

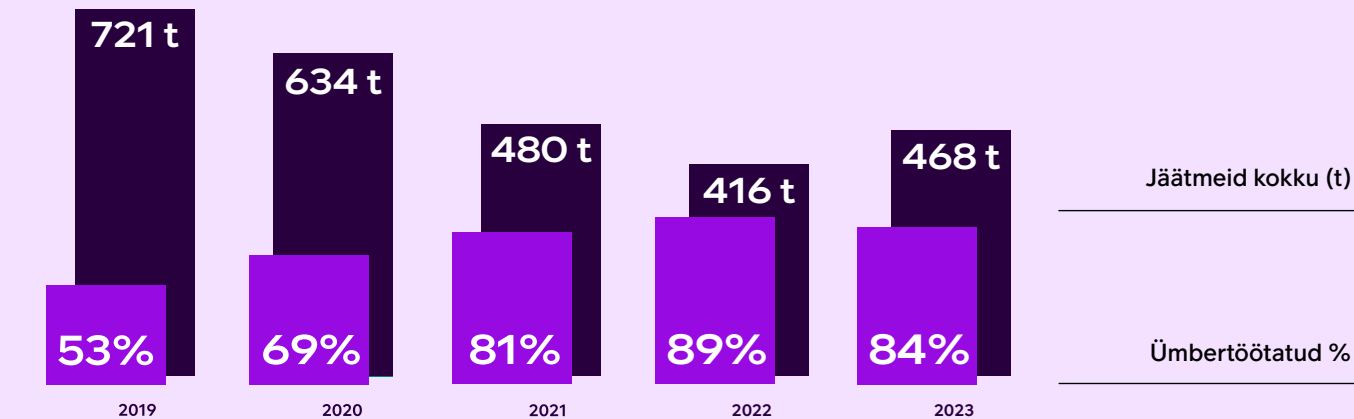
- 2023. aasta Telia autopargi struktuuris olulisi muudatusi ei toonud. Aasta lõpuks oli meil kasutuses 30 elektriautot, mis on 20% kogu Telia autopargist (vaid kaks sõiduautot rohkem kui eelmisel aastal). 2024. aasta alguses vahetatakse elektriautode vastu veel 16 sõiduautot, millega loodame oma läbisõidukilometraaži 30% ulatuses elektrile viia. 2024. aasta lõpuks on kõik Telia M1-klassi autod elektrilised.
- Endiselt on Telia tööautodega võimalik teha ka erasõite, mis omakorda on heaks näiteks otstarbekast sõidukite ühiskasutusest.

“Oleme pikalt oodanud positiivset arengut elektri jõul liikuvate ja piisava akumahutavusega tarbesõidukite turul. Tarbesõidukite klassis piisava akumhuga sõidukeid turul veel ei ole ja üksnes 50 kWh akudega sõidukid meie tööd ei toeta. 2024. aastal on lõppemas 50% Telia kaubikute liisingutest, seega ei jõua me praegu ära oodata jätkusuutlike tarbesõidukite turule tulekut, vaid peame soetama taas suure hulga bensiiniautosid.”

Mari-Liis Männisalu
Telia haldusosakonna juht

Jäätmete hulk ja ümbertöötatud jäätmete osakaal

Jäätmete osakaal, ümbertöötamine ja taaskasutamine

2023. aastal suurenes jäätmete osakaal ja veidi vähenes ümbertöötatud jäätmete osakaal.

“Jäätmete kogukaal suurenes, kuna lisasime arvestusse kontori jäätmed ja taaskasutusse liikuvad klientide ja võrguseadmed. Taaskasutuse ja ümbertöötamise osakaal vähenes, kuna suure osa kontori jäätmetest moodustavad olmejäätmed.”

Kairi Pahapill
Telia tarneahela arendusjuht

“Suurema osa kontori olmejäätmetest omakorda moodustab tualettides kasutatav kätekuivatuspaber, mida selle suurte koguste tõttu me jäätmekäitleja reegleid arvestades bioprügisse ei pane. Ootame Põhjamaade eeskujul Eestisse lahendusi ka kätekuivatuspaberi sorteerimiseks olmeprügist eraldi.”

Mari-Liis Männisalu
Telia haldusosakonna juht

Kontoris tekkivate jäätmete kogust ja liigiti sorteerimise õigsust mõõdetakse WasteLocker seadmete abil.

Jäätmed ja ringmajandus

Kliendiseadmete taaskasutus

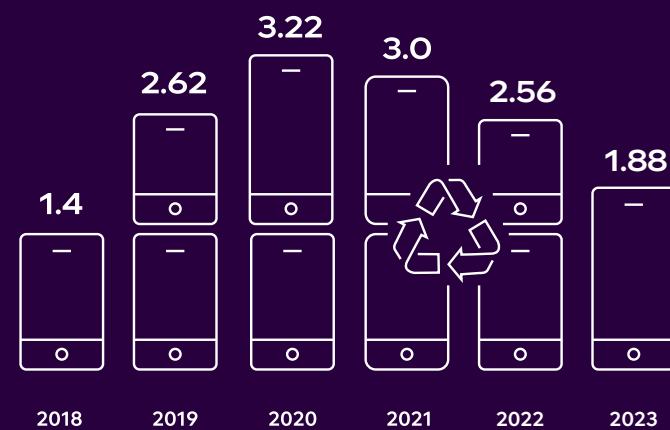
Telia taaskasutab kliendiseadmeid, näiteks ruutereid ja digibokse.

2023. aastal vähenes kliendiseadmete taaskasutus kahel põhusel:

- Tundsiime endiselt seadmete tarnecriisi tagajärgi. Ajal, mil uusi seadmeid ei tarnitud, kasutasime ära oma kasutatud seadmete varud;
- TV-valdkonnas läksime üle uuele Androidi digiboksile. See tõi kaasa olukorra, milles uue mudeli seadmeid ei ole veel samas mahus tagastama hakatud ja vastavate seadmete varusid napib. 1200 kW.

Kliendiseadmete taaskasutus

(mln eurot)

- 2023. aastal tegime tugeva alguse uuskasutatud seadmete müügiga ning soovime 2024. aastal selle tulemuse viiekordselt ületada. Seega on kavas seadmete ringkasutust hoogsalt soodustada.
- Oleme Telias praegu keskendunud just uuskasutatud nutitelefonide ja sülearvutite müügile. Kõik seadmed on läbinud põhjaliku tehnilise kontrolli ja neile kehtib garantii.

Tagastusprogramm „Vana uueks“

Tagastusprogramm „Vana uueks“ võimaldab klientidel tagastada Teliale oma vana nutiseadme (telefoni, sülearvuti, nutikella või tahvelarvuti) ning soetada Telia e-poest uue seadme. Lisaks korraldame ka kampaaniaid, kus teatud uut seadet ostes lisame vana seadme väärtusele veel lisasoodustuse.

- 2023. aastal moodustas „Vana uueks“ tagastusprogrammi kasutades tehtud tehingute osakaal 12,9%, ületades sellega seatud 7% eesmärgi.
- Aastal 2024 planeerime „Vana uueks“ tagastusprogrammi muuta klientidele veelgi paindlikumaks ja mugavamaks.
- Kampaaniate käigus ostetakse ligikaudu pooled seadmed „Vana uueks“ tagastusprogrammi kasutades.

Uuskasutatud seadmed

Telia Eesti seadmete valikus on uuel ringil ehk uuskasutatud iPhone'id, iPadid, erinevad nutikellad ning sülearvutid, mis on tehniliselt kontrollitud, garantiiga ja välimuselt uueväärseid.

„Enamik toote emissioonidest selle eluea jooksul tekib tootmisfaasis (eri uuringute andmetel suurusjärgus 70–95%), mistõttu on oluline toote eluiga võimalikult pikana hoida. Tooted muutuvad aina kvaliteetsemaks ja kui neid hästi hoida, leiab nii nutitelefon kui ka äriklassi sülearvuti kasutust kuni kolme kasutaja juures. Telefon vahetatakse tänapäeval välja keskmiselt kahe-kolme aasta järel, arvuti kolme kuni viie aasta järel. Soovime tekitada tarbijates arusaama, et ühel seadmel võib olla mitu elukaart ja omanikku. Usaldusväärsest ostukohast on võimalik soetada hea ja kvaliteetne seade ning see ei pea olema alati uus.“

Laura Kuusik
Telia kauba ja finantseerimise osakonna juht

Keskkond

Sotsiaalne mõju

- 2023. aastal tegime tugeva alguse uuskasutatud seadmete müügiga ning soovime 2024. aastal selle tulemuse viiekordselt ületada. Seega on kavas seadmete ringkasutust hoogsalt soodustada.

Taaskasutatav KIUD-pakend

- KIUD-pakendit kasutasime 2023. aastal nii tagastusprogrammi „Vana uueks“ protsessis kui ka jõulukampaanias.
- Teenuse „Vana uueks“ puhul saab klient KIUD-pakendi abil meile oma vana seadme tagastada.

Kokku toodeti 2 705 pakendit, millest igaüks tegi keskmiselt 4,3 ringi. Samad pakendid jätkavad ringlust ka 2024. aastal.

- Et kliendid meie ringluspakendite võimalusest rohkem teaksid, kasutasime KIUD-pakendeid ka jõulukampaanias.

Saatsime välja 4 520 KIUD-pakendit. Tagasi ringlusesse tagastati esialgu hinnanguliselt 18% pakenditest. Samas teame, et paljud kliendid on otsustanud saadud KIUD-karpi kas ise kasutada või edasi kinkida.

„Ringlusesse saadetud KIUD-pakendid, mis on valmistatud tootmisliinidel tekkinud tekstiilijäätmetest, aitavad vähendada tootmise jalajälge võrreldes tavalise papiga koguni 50%. Telia tasus kliendi eest pandi 3 € eesmärgiga tutvustada uut ringluspakendi võimalust ja suurendada meie klientide hulgas jätkusuutlikku pakendikäitlust.“

Elina Piirmets
Telia turunduse projektijuht

Juhtimisraamistik

Digikelts

Paberivabad esindused

Telias on eesmärk muuta esindused paberivabaks.

90% lepinguid sõlmitakse esindustes digitaalselt.

“Läbi teadlike valikute oleme oma müügirotsessi kujundanud selliseks, et ka esindustes on harjumuspäraseks lahenduseks lepingute digitaalne vormistamine. Tänapäevaks sõlmitakse vaid ca 10% lepingutest esindustes paberil. 2024. aastal on kavas teha veel mõned IT arendused, et luua eeldused esindustes elektrooniliselt vormistatavate lepingute osakaalu jätkuvaks kasvuks.”

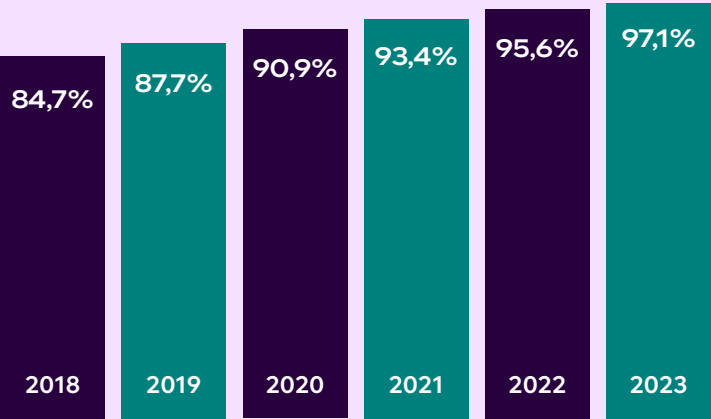

Katriin Tšepurin
müügirotsessi juht

E-arved

Paberarvetest loobumisel oleme olnud edukad. 2023. aasta e-arvete osakaalu eesmärk oli 97% ja täitsime selle. 2024. aastaks me uut paberarvete vähendamise eesmärki ei sea, kuna oleme saavutanud juba kõrge taseme. 2024. aastal keskendume digikanalile. Meie siht on vähendada arvete edastamisega kaasnevat keskkonnajalajälge pigem e-kirjade manusest arve PDF-versiooni kaotamisega.

E-arvete osakaal

Digikoristuspäev

- Digikoristuspäev toimus 2024. aasta alguses, mille raames tegime koostööd programmiga „Roheline kool“ (Tartu loodumaja), Tartu Ülikooliga, Foxway ja EES-Ringlusega.
- 2024. aastal kasvas eelneva aastaga võrreldes oluliselt veebis registreerunud isikute arv. Osales 2 500 eraisikut, 8 000 õpilast, 260 Telia töötajat, 230 organisatsiooni ning 158 kooli ja lasteaeda programmi „Roheline kool“ võrgustikust. Digikoristuspäeva Facebooki live'il oli 25 000 vaatajat.
- Teliasse plaaniti tuua 10 000 seadet, sh organisatsioonide seadmed Green IT-le.
- Lisaks korraldasime koostöös Tartu ülikooliga uuringu digiprügi ja elektrooniliste jäätmete kohta.

Digiprügi ja elektrooniliste jäätmete uuring

2023. aasta digiprügiuuringust järeldame, et kuigi teadlikkus digiprügi seonduvast on hea, siis käitumine pole sellele veel järele jõudnud.

- Mõiste „digiprügi“ on tuttav 99% vastajatest.
- Digikoristuse ehk vanadest elektroonikaseadmetest vabanemise ja ebavajalike failide kustutamise võtab aeg-ajalt ette üle 40% küsitluses osalenutest.
- Peamiselt motiveerib inimesi digikoristusega tegelema isiklik soov ebavajalikest failidest lahti saada (seda tõi välja 71% inimestest). 15% uuringus osalenutest avaldas ka soovi käituda digimaailmas keskkonnasõbralikult.
- 73%-l Eesti inimestest seisab kodus kasutuseta vanu digiseadmeid.

“Andmete kopeerimine pilvelahendustesse või ühest seadmest teise on valdkond, mida paljud inimesed väga hästi ei tunne. Sellistel juhtudel julgustame abi saamiseks pöörduma näiteks Telia esindusse, kus meie töötajad oskavad jagada nõu, kuidas vabane da kasutuna seisvatest digiseadmetest nii, et olulised andmed jääks alles ja keegi ei peaks pelgama eraeluliste andmete sattumist võõra pilgu ette.”

Hele Tammenuurm
Telia kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimise juht

Digiprügi teemalise küsitluse korraldas 2023. aasta detsembris Norstat koostöös Telia ja Tartu ülikooli Johan Skytte poliitika-uuringute instituudiga ning selles osales 400 Eesti elanikku vanuses 15–65.

Keskkonnateemad sise- ja väliskommunikatsioonis

Jätksuutlikkuse teemad olid fookuses Telia MeetUpil ja Telia Digital Hubil. Igal aastal korraldame Digikoristuspäeva, mille eesmärk on lisaks otsesele digijalajälje vähendamisele ka positiivsete harjumuste tekitamine. Klientide keskkonnateadlikkust aitavad tõsta nii uuskasutatud seadmete müük, korduvkasutatava pakendi kasutamine kui ka Telia esinduste paberivabadus.

Telia töötajate keskkonnateadlikkus

Keskkonnakuu

- Aprillis toimunud keskkonnakuu oli sisustatud eri tegevustega töötajate kaasamiseks ja teadlikkuse tõstmiseks. Keskkondusime sellistele teemadele nagu keskkonnanäesmärgid ja -tegevused, keskkonnasäästlik liikumine, jäätmed ja ringmajandus.
- Andsime töötajatele ülevaate seniste keskkonnanäesmärgide täitmisest ja edasistest plaanidest.
- Lisaks kutsusime rääkima jäätmetest, ringmajandusest ja innovatsioonist Ragn-Sells ja Wastelockeri.
- Võimaldasime saada ülevaadet Tallinna Euroopa rohepealinna tegevusest ja plaanidest.
- Soetasime oma töötajatele kasutamiseks elektrilise kastiratta ja osalesime Tallinnas toimunud elektrirattaste demopäeval.
- Keskkonnakuul korraldasime töötajatele ka keskkonnauuringu

Keskkonnauuring Telia töötajatele

Uuringu tulemused:

- 50% vastanutest ütles, et keskkonnateemade kohta on neil piisavalt teavet; vaid 9% tõi välja, et seda pole oodatud mahu.

3 kõige huvipakkuvat teemat Telia Eesti töötajate jaoks:

21% Telia keskkonnajalajälg ja -mõju;

20% Telia keskkonnategevused;

19% seadmetega seonduv.

Eraldi toodi välja huvi rohepesu vältimise vastu.

Uurisime ka, mida on Telia töötajad valmis tegema, et keskkonda hoida. Tulemused olid järgmised:

18% sorteerib jäätmeid;

17% väldib toiduraiskamist;

17% mõtleb enne ostu, kas vajavad seda.

“Telia töötajate keskkonnateadlikkuse uuringu tulemused olid rõõmustavad ning annavad meile veendumuse, et teeme õigeid asju ja need tõesti lähevad töötajatele korda. Telia töötajad andsid ettevõtte keskkonnateadlikkusele hindeks 7 (max 10), mis on hea tulemus. Aga soovime olla veelgi paremad.”

Hele Tammenurm
Telia kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimise juht

Äriklientide keskkonnaalased küsimused

„Meie ärikliendid soovivad mõista, kuidas Telia keskkonnategevus loob väärtust ka nende äritegevusele. Soovitud on teavet alates sellest, kui palju energiat on kulunud klientidele pakutavate teenuste juures ja kas meie tegevuskohtades on kasutusel taastuvenergia, kuni selleni, kas meie teenused on energiatõhusad või muul viisil keskkonnasõbralikud. Palju huvi on tuntud ka meie väljastatud sertifikaatide ja märgiste kohta.”

Raina Jürgens
Telia keskkonnajuhtimise ekspert ja protsessijuht

Sotsiaalne mõju

Digitaalne kaasatus ja privaatsus ning küberturvalisus on kaks Telia Eesti fookusvaldkonda keskkonnahoiu kõrval. Telia sotsiaalne ja ühiskondlik mõju väljendub ühelt poolt tegevusega väljapoole, sealhulgas meie klientidele suunas ning teisalt ka läbi meie töötajate, kes omakorda mõju edasi kannavad.

Digitaalne kaasatus ning privaatsus ja küberturvalisus

Koostöö riigi ja võrgustikega, teadus- ja arendustegevus

Telia Digital Hub

Telia Digital Hub on juba neljandat aastat koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga korraldanud Eesti suurimat innovatsiooni- ja tehnoloogiakonverentsi.

“Digital Hub on tippjuhtide, IT-juhtide, infoturbejuhtide ning tehnoloogiavaldkonna tippametnike ja -spetsialistide jaoks aasta olulisim kohtumisaik, kus end valdkonna uusimate arengutega kurssi viia. 2023. aasta konverents tõi Tallinnasse esinema valdkonna tuntud visionäärid USA-st, Lääne-Euroopast ja Eestist.”

Rebecca Andreas
Telia ärikliendi segmendijuht

- 2023 Telia Digital Hubi fookusteema oli äri, IT-lahenduste ja tehnoloogia kestlikkus, üritusel osales 1 052 inimest.
- 2023. aasta konverentsi avas Euroopa tippotsustajate arutelu, kuidas tehisintellekt ja nõuded kestlikele lahendustele mõjutavad meie tehnoloogilist keskkonda ja äri.
- Päeva lõpetas Ukraina juurtega Howard Brodsky, kes lõi Ühendriikides 12 miljardi dollarilise aastakäibega kontserni järgides kogukondlikke ja kestlikke äripõhimõtteid.
- Eelpooltoodu vahele mahtus ligi 60 praktikut ja eksperti, kes esinesid viiel laval: tippjuhtide klubi, IT-juhtide klubi, IT-gurude klubi, avaliku sektori klubi ja lahenduste lounge.
- 2024. aasta Digital Hub toimub 14. novembril ning räägime teemadel: Kuidas elu ja äri turvaliselt edasi viia?; Kuidas oma digitaalset jalajälge vähendada?; Mis on tuleviku juhi roll ja millist ärikultuuri me tahame?

Telia MeetUp Tallinnas ja Narvas

Telia MeetUp on Telia peamaja avatud uste päev. 2023. aastal toimus sündmus viiendat korda, kuid esmakordselt toimus samaaegselt analoogne üritus ka Narvas.

- Tallinnas osales ligi 400 IT- ja ettevõtte juhti ning spetsialisti, kel oli võimalus kaasa lüüa 29 erineval seminaril ja omavahel vabas vormis kogemusi jagada.
- Narvas osales 45 Ida-Virumaa äriklienti.
- Selle aasta sündmuste üks läbivaid teemasid oli jätkusuutlik tegutsemine. Arutati, kuidas muuta uute innovaatiliste digitaalsete lahendustega ettevõtete äri efektiivsemaks ja keskkonnasäästlikumaks.
- Esmakordselt toimus MeetUp'il ettevõtete juhtide klubi, kus vestlusringis osalenud Verstoni finantsjuht Jarmo Liiver, Tallinna Lennujaama kommertsvaldkonna juht Eero Pärgmäe, UG Investments juhatuse liige Valdur Laid ning Telia Eesti juhatuse esimees Holger Haljand käsitlesid kestlikkuse teemat aruteluringis „Jätkusuutlikkus kui teekond uude tegelikkusesse“.

Koostöö Tartu Ülikooliga eakate digilõhe vähendamiseks

Algasime koostöö Tartu Ülikooli sotsiaalteadlaste ja endise õpilasfirma Digiabiga, et õpetada eakatele digioskusi ja lahendada eakate inimeste digilõhe probleemi.

→ Loe rohkem peatükist „Hariduslikud programmid“.

Digitaalne kaasatus ning privaatsus ja küberturvalisus

Koostöö NATO CCDCOE-ga

Novembris võõrustasime NATO CCDCOE (Küberkaitse Kompetentsikeskus) Critical Information Infrastructure Protection õppegruppi ja rääkisime neile kriitilise infrastruktuuri kaitsest ning riskidest.

Locked Shields Partners Run küberkaitse õppus

- Osalesime Telia tiimiga NATO CCDCOE poolt korraldataval küberkaitse õppuste seerial.
- Kuna sellises mastaabis õppuse korraldamine on infrastruktuuri seisukohalt nõudlik ja kulukas, toetasime ja toetame ka järgnevat õppust muuhulgas kiirema interneti ühenduse ja DDOS (teenusetõkestusrünne) kaitse teenustega.
- 2024 aastal toimus Locked Shields Partner Run 6.-7. märtsil ning meie koostöö jätkub.

Koostöö ITL-iga

- Telia Eesti osaleb aktiivselt ITLi (Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit) erinevates töörühmades, sealhulgas infoturbe nõukoja töös.
- 2023. aastal panustasime väikestele ja keskmistele ettevõtetele suunatud heade tavade väljatöötamisse: “Hea tava turvalise arvutitöökoja pakkumisel” ning “Hea tava turvalise meiliteenuse pakkumisel”.

“ITLi poolt loodavad heade tavade juhendid annavad väikestele ja keskmistele ettevõtetele teadmise, milliseid aspekte erinevate teenuste tellimisel arvesse võtta, et baashügieeni nõuete täitmine oleks teenuse osutaja poolt tagatud”

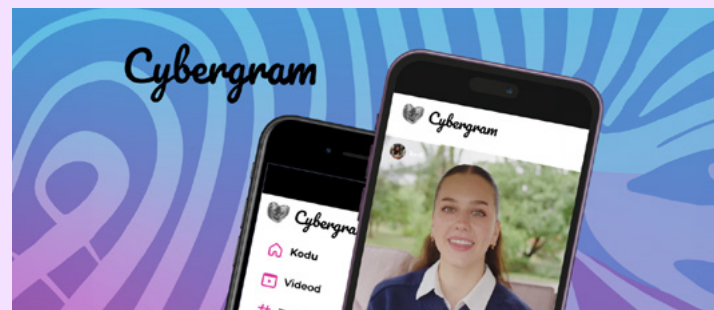

Ingrid Kääp
Telia turbejuhtimise osakonna juht

Cybergami sisuloo

Jätkuna 2022. aastal läbi viidud laste privaatsuse ja turvalisuse uuringu tulemusel panustasid Telia andmekaitse eksperdid [Cybergami](#) sisu loomisse, et tõsta laste teadlikkust, millist informatsiooni on mõistlik internetis mitte avaldada ning millised ohud laste endi privaatsusele andmete avaldamisega kaasneda võivad.

→ Loe rohkem peatükist „Hariduslikud programmid“.

Woman in Tech programmi mõjuanalüüs

- Koostöös Malmö ja Jönköpingsi ülikoolidega tegime mõjuanalüüsi Women in Tech programmile.
- Analüüsi peamiste järeldustena saime teada, et programm aitab ühendada töö ja pereelu ümberõppega ning peamiseks väärtuseks on naiste jaoks tugivõrgustik ja võimalus paindlikult õppida. Esimese aasta jooksul pärast programmi lõpetamist on 20% osalenutest teinud karjääripöörde tehnoloogia suunas.

→ Loe rohkem peatükist „Hariduslikud programmid“.

Juhendid, koolitused ja hariduslikud programmid

Kõige suurema kasutajate arvuga digioskuste õppimise platvormid olid 2023. aastal [Spooify](#) ja erinevad Facebooki veebikoolitused lapsevanematele, mis käsitlesid laste turvalisust internetis. Laiendasime digiplatvormide katvust, mis aitavad õpetada digioskusi koolitاسemel ning vanemaealistele.

“Õpi ja õpeta” juhendi loomine

- 2023. aastal lõime eraldi veebilehe [“Õpi ja õpeta”](#). Juhendist leiab kasulikku infot nii IT oskuste õpetamiseks kui ka iseseisvaks õppimiseks. Juhendist leiab kasulikku infot nii IT oskuste õpetamiseks kui ka iseseisvaks õppimiseks.
- Juhend on üles ehitatud selliselt, et seda saaks teema kaupa ja sammhaaval mugavalt ja praktiliselt rakendada. Lisaks leiab juhendist ka ikoonide ja rakenduste sõnastiku ja need saab juhendatavale välja printida.
- 2023.a lõpuks oli keskkonda külastanud 10 900 kasutajat.
- Juhendi lõime koostöös Tartu Ülikooli ja endise õpilasfirmaga Digiabi, kellel on praktiline kogemus eakate digijuhendamisega.

“Telia ja Tartu Ülikooli koostöö on aastate jooksul korduvalt tõestanud, et üheskoos jõuame kaugemale. Digiabi materjali loomine Telia veebilehele võimaldas meil pakkuda teaduspõhiseid, aga ka õpilasfirma noormeeste poolt praktikas läbi proovitud soovitusi, mis tänu Telia suurele kliendibaasile jõuavad laia auditooriumini. See projekt tõestas taas, kuidas koos saame luua olulisi ressursse, mis aitavad digitehnoloogiate kasutamist päriselt lihtsustada.”

Inger Klesment
Tartu Ülikooli Balti Infohäirete Sekkekeskuse (CEBID) kommunikatsiooni ja meediapädevuse spetsialist

Koolitused

- Korraldasime veebiseminare ja taskuhäälinguid lapsevanematele turvalise interneti teemadel laste toetamiseks, millel osales kokku 45 000 inimest.
- Lisaks panustasid Telia töötajad ka vabatahtlike koolitajatena. Näiteks suvel koolitasid Telia töötajad 625 last Valma lastelaagris turvalise interneti teemadel.
- Koostöös Tagasi Kooliga toimus digitund, kuidas õpetada vanemaealistele digioskuseid.

“Meie töötajad jõuavad vabatahtlikult ja igapäevase töö kõrvalt arendada ka teiste digioskuseid. Oleme käinud koolides, lasteaedades, laagrites, ülikoolides ja ettevõtetes ning jaganud teadmisi eelkõige digitaalse turvalisuse ja digiprügi osas. Teeme ise koolituskavasid ning materjale ja jagame teineteisega saadud kogemusi. Regulaarseid koolitajaid on meil ligikaudu 50. Oleme oma vabatahtlikele väga tänulikud ja loodame, et nende arv kasvab veelgi.”

Elo Võrk
Telia toetustegevuste juht

Telia töötajate privaatsuse ja küberturvalisuse alase teadlikkuse arendamine

Telia töötajate andmekaitsealane uuring

- Et teadlikkuse kasvatamist veelgi tõhusamalt edaspidi teha, viisime töötajate seas 2023. aasta aprillis läbi andmekaitsealase teadlikkuse uuringu, kus osales pea 650 töötajat. Saime teada, et:
 - 58% olid osalenud andmekaitse teemalisel koolitusel vähemalt viimase 12 kuu jooksul;
 - 75% osalejatest leidis, et nende teadlikkus andmekaitse vallas viimase aasta jooksul on tõusnud;
 - Lisaks tuvastasime teemad ja kohad, millest töötajad teavad vähem ning millele tulevikus koolitades rohkem tähelepanu pöörata. Uuringu tulemusel panime kokku ka edasised koolitusplaanid, mis võimaldavad koolitusi kohandada vastavalt töötajate teadlikkuse tasemele ning neid puudutavatele teemadele.

Sisekoolitused

- 2023. aastal osales Telia Eesti sisemistel isikuandmete kaitse koolitustel üle 1 200 töötaja. Lisaks panustame töötajate teadlikkuse kasvu ka muudel erinevatel viisidel ja muuhulgas oleme loonud sisemise andmekaitse ja turvalisuse uudiskirja.
- Kutsusime isikuandmete kaitse üldmääruse 5. sünnipäeva puhul töötajatele isikuandmete kaitsest rääkima külalisi nii Andmekaitse inspeksioonist kui ka heade partnerite ja klientide hulgast.

“Usume, et koolitades oma töötajaid andmekaitse ja turvalisuse teemal, suudame end hoida paremini kaitstuna. Teades, kuidas kaitsta meie klientide andmeid, tõuseb teadlikkus töötajais ka enda andmete osas ning seda teadmist jagatakse pere ja tuttavatega ka laiemalt. Nii jõuab meie sisemine pingutus ka laiema ringi inimeste ja klientideni.”

Laura Laid
Telia andmekaitse valdkonna jurist- valdkonnajuht

- Tegime sisemise küberturvalisuse koolitustesarja ärikliendi üksuse töötajatele. Osales 134 inimest.
- Meie töötajad läbivad igakuiselt turbeteadlikkuse tipptasemel hoidmise ja tõstmisega seotud koolitusi või õpiampse.

Hariduslikud programmid

Digitaalse kaasatuse, privaatsuse ja turvalisuse teemasid edendasid 2023. aastal mitmed hariduslikud programmid.

„Spark Academy“ praktikaprogramm kõigile

2023. aastal oli kokku **64 praktikanti (2022. aastal 69)** (mehi 33, naisi 31), kellest **tööle värvati 18%**, mis on 8% kogu aasta jooksul värvatute hulgast.

Cybergrami privaatsuse õppeplatvorm kooliõpilastele

Programmi on loonud Eesti Inimõiguste Keskus koostöös Telia privaatsuse ekspertidega.

2023. aastal lõime Telias koostöös Andmekaitse Inspeksiooni ja Eesti Inimõiguste Keskusega noortele privaatsuse ja turvalisusega seotud õppekeskkonna.

Cybergram loodi 2023. aasta sügisel ja 2023. aasta lõpuks oli platvormile jõudnud **8 000 noort**.

Spoofy õpetlik küberkiusu ennetav mäng

Algkassiõpilastele
Mängu arendaja on CGI.
Disaini töötas välja Tallinna ülikool Telia toetusel.

2023. aastal oli mängul **18 000 kasutajat** ja tuli välja mängu viies maailm.

2021. aasta lõpuks oli veebiversiooni kasutanud üle **26 000 unikaalse kasutaja**. 2022. aastal tuli mäng välja ka ukraina keeles, lisandus veel **25 000 unikaalset kasutajat**.

„Women in Tech“ – Telia ümberõppeprogramm

Naistele, kes soovivad alustada karjääri IT-valdkonnas.

Osalejad:
2022: **50 naist** (15 Teliast);
2023: **50 naist** (10 Teliast).

Ümberõppeprogramm e-õppe platvormil Coursera. Hõlmab viit valdkonda: andmeanalüütika, UX-disain, IT-projektijuhtimine, küberturvalisus, digiturundus ja e-kaubandus. andmeanalüütika, UX-disain, IT-projektijuhtimine.

Malevatöö Telia esindustes

16–19-aastastele noortele.

Malevlasi Tallinnas ja Tartus kokku läbi aastate:
2020: **20** 2021: **16** 2022: **13** 2023: **9**.

Malevlased suhtlevad esindustes klientidega – nõustavad neid ja tutvustavad iseteeninduse kasutamise võimalusi. Ühtlasi saavad nad Teliast ka laiema ülevaate ja loodame, et kui koolid lõpetatud, leiavad nad tee tagasi Teliasse tööle.

Codesters.clubi tehnoloogiaringid gümnasistidele

Telia toetab programmi toimumist ning Telia eksperdid on noortele mentoriteks.

Osavõtjate arv on aasta-aastalt kasvanud
2020 – **50** 2021 – **150** 2022 – **300** 2023 – **320**.

Keskkond

Sotsiaalne mõju

Naisjuhtide kiirendi

Koostöös Eesti Kaubandus-Tööstuskoja ning Kanada ja Rootsi saatkonnaga. Telia oli kuldsponsor.

Keskmise suurusega ettevõtete ja suurettevõtete naissoost keskastmejuhtidele loodud arenguplatvorm.

2023. aastal kuulutati välja programmi teine lend. 2023. aastal kandideeris programmi 204 juhti avalikust, kolmandast ja erasektorist.

Programmis alustas **25 naist** (sh viis Teliast).

Heateo sihtasutuse praktikaporogramm haridusjuhtidele

Telia osaleb programmis juba neljandat järjestikust aastat. 2023. aastal oli sarnaselt eelmisele kolmele aastale Telias kümnenädalasel praktilal kaks koolijuhti, kelle mentoriteks olid kaks Telia Eesti juhtkonna liiget.

Küberürituste seeria „Cyber Battle of Estonia“ 15–24-aastastele noortele

Noortele ja tudengitele.
Telia on alates 2023. aastast nimisponsor.

Tegemist on suurima noortele ja tudengitele mõeldud Baltikumi ja Põhjamaade küberturvalisuse võistlusega.

2023. aastal panime välja auhinna parimale tüdrukute võistkonnale ning lõime võistlejatele eraldi Telia ülesande. Sündmust kanti üle Inspiras.

Teliast osales võistluste ülekandes tegevjuht Holger Haljand ja žüriis küberekspert Raivo Malter.

Lisaks toimus Cybercationi konverents, mille peakorraldaja oli Norden ja CFT ning kus esines ka Spoofy projektijuht.

Juhtimisraamistik

IT-õpikoda „Noored Koodi“ programmeerimise õpetamise programm

6.–9. klassile
Telia on programmi toetaja .

2023. aastal osales programmis **8 kooli**. Programmis alustas 2023. aastal 194 õpilast, kellest **138** (nende hulgas ka 4 motiveeritud õpilast 5. klassist) läbis kursuse edukalt ja kellele anti Tartu ülikooli tunnistus.

2022. aastal osales 7 kooli, alustas 160 õpilast, kellest 78 läbis õpikoja tunnistusega.

„Solaride Academy“ koolitusprogramm ja karjääripäev endistele ja praegustele solaraideritele

Telia on Solaride Academy toetaja.

Telia majas toimus akadeemia 2023. aasta avaüritus, kus osales **58 noort**.

Ühiskonnauuringud

Kampaania „Suurim julgus“ järeluurim

- 2023. aasta kampaania „Suurim julgus“ järeluurim küsisime laste ja noorte küberkiusuga kokkupuutumise kogemuse kohta. Norstati paneeluuringus osales 400 16–65 aastast ja 200 7–16 aastast vastajat. Laste ja noorte vastajate seas oli 10% neid, kes on ise kogenud küberkiusu ja 29% neid, kes on küberkiusamist pealt näinud. Võrreldes 2021. aastal tehtud uuringuga on kasvanud kokkupuude ilma loata piltide ja videote jagamisega. Suurenenud on küberkius suletud gruppides (vt jooniseid).

“Saame uuringute põhjal teha positiivse järelduse, et lapsed on hakanud sotsiaalmeedias vähem negatiivsete kommentaaridega kokku puutuma. Negatiivsena tuleb aga välja, et kasvanud on väga tõsised ja kuritegelikud ohud: suurenenud on kokkupuude raha väljapressimise, identiteedivarguste, soovimatu seksuaalse sisuga piltide saatmise, ahistamise ja diskrimineerimisega. Ühe enam on need ohud peidetud ja leiavad aset suletud gruppides.”

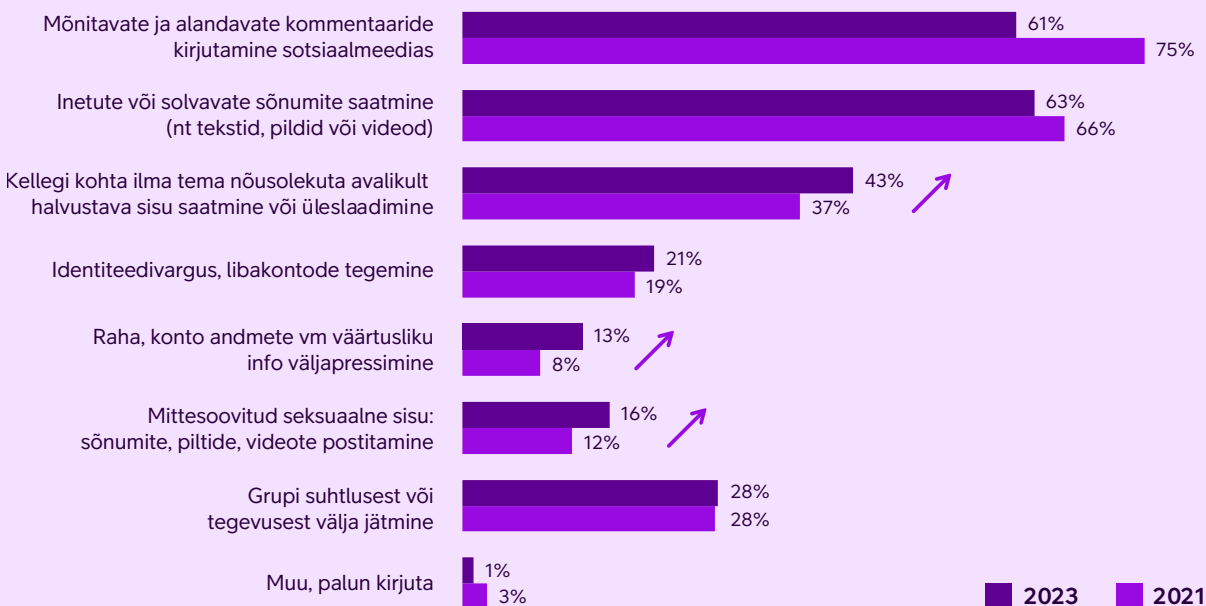

Elo Võrk

Telia toetustegevuste juht

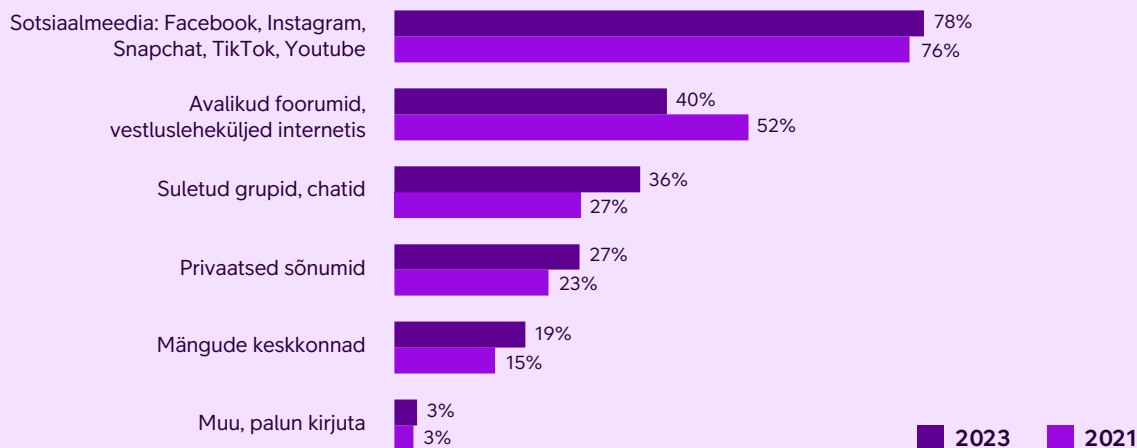
Laste ja noorte arvates esineb vähem tavapäraseid kiusamise viise ja enam rängemaid vorme

Millises vormis küberkiusamist Sinu arvates kõige enam esineb? Märki kuni 3 vastust.

Sihtrühmade arvates liigub küberkius üha enam suletud gruppidesse

Millistes kanalites Sinu arvates kõige rohkem küberkiusu esineb?

Ühiskonnauuringud

IT-turvalisuse uuring

IT-turvalisuse uuringuga analüüsitakse Eesti ettevõtete digitaalsete tegevuste põhjalikkust turva- ja privaatsusnõuete tagamisel, näiteks vältimaks juhuslikke lekkeid. Telia uuringupartner on Turu-uuringute AS.

Ettevõtete IT-turvalisuse uuringu tulemused:

- Väga hea IT-turvalisuse tasemega ettevõtete osakaal on 33%.
- Väga või ülioluliseks peavad teemat 64% ettevõtetest.
- Töötajate teadlikkuse taset saab parandada: vaid 6% ettevõtetest peavad oma töötajate teadlikkust sellest teemast väga heaks.
- Rohkem kui viiendikul ehk 21% ettevõtetest ei ole üldse konkreetseid spetsialiste, kes IT-turvalisusega tegelevad, ülejäänutes tegelevad teemaga vastavad spetsialistid või teenusepakkujad.
- Pigem heaks pidas oma töötajate teadlikkust 44% ja rahuldavaks 43% ettevõtetest.

“Kolmveerandil vastanutest on IT-turvalisust tagavatest meetmetest põhinõudmised täidetud: olemas on tulemüür ja viirusetõrjetarkvara kõigis seadmetes, tarkvara uuendatakse ja ettevõtte andmeid varundatakse süstemaatiliselt ning kehtestatud on juurdepääsuõiguste, isikutuvastuse ja autoriseerimise haldus. Lisaks kasutab 56% ettevõtetest andmete hoidmiseks virtuaalserverilahendusi ja 51% on hinnanud infosüsteemide turvalisust.”

Martti Kebbinau
Telia küberturbeteenuste ja -lahenduste grupijuht

Küberturvalisuse uuringud

Küberturvalisuse uuringuga analüüsitakse Eesti ettevõtete valmisolekut tegeleda väliste rünnakutega. Telia uuringupartner on Turu-uuringute AS.

2023. aasta küberturvalisuse uuringu tulemused 2022. aasta andmete põhjal:

- 2022. aastal puutus küberrünnakute või muude küberturbe ohuolukordadega kokku 55% ettevõtetest, sh 41% ühe korra ja 14% mitu korda.
- Kõige levinumad olid petu- või õngitsuskirjad.

„Kuigi praeguseks kasutavad tuhanded ettevõtted DdoS-kaitselahendusi ning valdav osa seda tüüpi rünnakutest on õnnestunud edukalt tõrjuda, on Eesti ettevõtted võrreldes aasta varasemaga nendega siiski sagedamini kokku puutunud. Sellistest rünnakutest taastumine võib võtta päevi ning nendega kaasneb sageli ka ulatuslik mainekahju.“

Martti Kebbinau
Telia küberturbeteenuste ja -lahenduste grupijuht

2024. aasta küberturvalisuse uuringu tulemused 2023. aasta andmete põhjal:

- 2023. aastal puutus küberrünnakute või muude küberturbe ohuolukordadega kokku 59% ettevõtetest.
- Kõige enam probleeme on töötajatega seotud IT-turvalisuse meetmetega. Kui 64% ettevõtetest on küll sisse seadnud paroolipoliitika, siis 45% ettevõtetest ei ole kasutusele võtnud ega plaaninud kasutusele võtta seadmete ja andmete kasutamise korda kontorist väljas ega avaliku Wi-Fi võrgu kasutamise reegleid.

„Tuletame järjekindlalt meelde, et igasuguse IT-turvalisuse tagamine ei ole ühekordne projekt, vaid sellele peab keskenduma pidevalt, sest ka rünnakute tegijad õpivad ja arenevad.“

Martti Kebbinau
Telia küberturbeteenuste ja -lahenduste grupijuht

Sideteenuste kättesaadavus

Toetame Telias oluliselt digilõhe vähendamist, pakkudes tippkvaliteediga elektroonilise side teenuseid väga suurele hulgale kasutajaile üle Eesti ning võimaldades seeläbi Eesti inimestel ja ettevõtetel saada osa digimaailma eelistest. Telia investeerib igal aastal oma võrkude ja teenuste arendamisse ligikaudu 50 miljonit eurot.

Rahvusvaheline analüüsifirma Opensignal võrdles omavahel sadu maailmas tegutsevaid mobiilsideoperaatoreid. Kaheksast kategooriast kolmes tunnistati parimaks Telia Eesti. Opensignal toob välja, et suurepärase ühtlase kvaliteedi kategoorias mõõdeti näiteks seda, kui head kvaliteeti pakkus ettevõtte mobiilsidevõrk HD-kvaliteedis videopildi vaatamiseks, videokoosolekute pidamiseks ja veebimängude mängimiseks. Kui Telia Eesti saavutas kõnealuses kategoorias mõõdetud skooriks 90,8%, siis globaalne keskmine jäi sellest kaugele maha (65,4%).

3G ja 5G

- Telia 2023. aasta suuremad optikavõrgu arendusprojektid toimusid Tallinnas, Tartus, Raplas, Pärnus, Kiilis, Raasikul, Nõos ja Valgas.
- 2023. aastal sulgesime esimese mobiilioperaatorina Eestis 3G-võrgu.
- Mobiilivõrgu kõrval laiendame ja uuendame pidevalt ka oma interneti püsivõrku. 2024. aasta alguse seisuga jõuab Telia püsiühenduse (kiirusega 100 Mbit/s või enam) kasutamisvõimalus Eestis rohkem kui poole miljoni ehk 562 000 eluruumini.
- 2023. aasta mais lülitasime Tallinnas sisse oma esimese 26 GHz sagedusalas töötava 5G-tugijaama, mille toel saavutati kohe ka mobiilse interneti kiirusrekord.

- Telia 5G-levi katab 2023. aasta oktoobri seisuga 75% Eesti elanikkonnast.
- Paigaldasime Kultuurikatlasse 5G-sisevõrgu, mida said esimesena kasutada innovatsiooni- ja tehnoloogiakonverentsi Telia Digital Hub külastajad.

“Hea meel on tõdeda, et kui viimastel aastatel on Eesti olnud 5G-valdkonnas Euroopas mahajääjate hulgas, siis nüüd oleme kiiresti järele võtnud ning teistest mööda tuhisunud. Selle tunnistuseks on meie kiiresti laienev 5G-leviala. Praegu suudame oma 26 GHz sagedusalas töötava 5G-tugijaama poolelt edastada kiirusi, mis ulatuvad ka üle 5 Gbit/s, kuid testimisel katsetatud spetsiaalsed ruuterid ei suuda paraku kogu seda potentsiaali ära kasutada. Meie järgmine ülesanne ongi motiveerida seadmetootjaid sisenema Euroopa turule ning leida lõppklientidele sobivad ruuterid, mis suudavad töötada 26 GHz sagedusalas, et hakata nende toel 5G pakutavat potentsiaali veel paremini oma klientideni viima.”

Andre Visse
Telia infrastruktuuriüksuse juht/CTO

Ligipääsetavus

“2023. aastal tegelesime Telia digikeskkondade ja Telia TV vastavusse viimisega 2025. aastal jõustuvate ligipääsetavuse nõuetega, lähtudes seejuures (Web Content Accessibility Guidelines – WCAG) standardist. „Üldine fookus 2023. aastal on olnud WCAGi standardi nõuetel. Otsime lahendust, kuidas neid nõudeid kõige mõistlikumalt rakendada, et meie klientidele väärtust luua ja parandada teenuste kasutatavust ja ligipääsetavust ka erivajadustega inimestele.”

Aet Telvik
Telia ligipääsetavuse projektijuht

- Digikeskkondades tegelesime sisulehtede ümberkujundamisega ja disainikomponentide WCAGi standardile vastavusse viimisega.
- Teliatv.ee veebikeskkonna WCAGi standardile vastavusse viimine jätkub veel ka 2024. aastal. Inspira ja VOD (video on demand) teenuse vaates on endiselt olulisel kohal olnud subtiitrid ja nende järkjärguline parandamine ning tootmine, samuti Telia TV kanali Inspira vaatest vaegnägijatele sisu tarbimise kättesaadavaks tegemine läbi heliliste subtiitrite.

Telia tööandjana

Tööandjana loome Telias keskkonna, kus kõik inimesed tunnevad, et nad on toetatud panustama julgelt selleks, et muuta üheskoos Eesti veelgi paremaks paigaks, kus elada ja töötada.

Telias töötades saavad meie inimesed päriselt elu Eestis paremaks muuta läbi Eesti inimestele ja ettevõtetele turvalist digitaalset tulevikku ja jätkusuutlikku maailma luues. Soovime, et meie kompetentsed ja pühendunud töötajad tunneksid end väärtustatuna, saades siin töötamisest kasu nii tööalaselt arenedes kui ka inimesena kasvades. Selleks pingutame iga päev tugeva väärtuspõhise juhtimise ja organisatsioonikultuuri loomise nimel, kus õnnestume selge ühise eesmärgi nimel koostööd tehes ja üksteist toetades. Meile on oluline teada, milliseid oskusi eesmärkide saavutamiseks vajame praegu ja tulevikus ning kuidas need tagame. Tahame, et iga meie inimene tunneks rõõmu Telias töötamisest ja soovitaks meid ka tööandjana.

Tööandjana lubame oma inimestele, et Telias saad teha suure mõjuga tööd, meil on sõbralik ja toetav kultuur ning arvukalt võimalusi areneda.

	Kõik kokku	Vanus			Sugu	
		Alla 26	26-50	Üle 50	Mehed	Naised
Töötajad	1482	106	1049	327	778	704
Keskastmejuhid	27		16	11	15	12
Tippjuhtkond	10		9	1	5	5
Alla 3-aastase lapsega töötajad	225				113	112
Kokku	1519	106	1074	339	798	721

Võrreldes
2022 aastaga

-66
inimest

+26
üle 50

naiste
osakaalu kasv
juhtide hulgas

Töötajate statistika

- Telia pakkus 2023. aastal Eestis tööd 1 519 inimesele kokku 33 asukohas üle Eesti.
- Telia töötajate keskmine tööstaaž oli 2023. aastal 12 aastat.

Ühisüritused

Loe ühisürituste kohta ka keskkonna- ja digitaalse kaasatuse ning turvalisuse peatükkidest, kus kajastuvad temaatilised sündmused ja koolitused Telia töötajatele.

- Töötajate kaasamiseks oleme loonud läbi aasta kestva ürituste sarja **“Koosonlahe”**. Sarja eesmärk on pakkuda kõigile Telia töötajatele arendavat ja meelelahutuslikku sisu ning võimalusi kokku tulla, et meil säiliks ettevõtte kokkukuuluvustunne. #koosonlahe kaudu tõime töötajateni muuhulgas sellised teemad nagu rahatarkus, investeerimine, ajajuhtimine, keskkonnakaitse, küberturve, AI, enesejuhtimine ja vaimne tervis, lisaks ka veidi nalja Comedy Estonialt. Sarja sündmused üldjuhul salvestatakse ning nii on kõigil töötajatel

võimalus nendest tööajast ja -graafikust olenemata osa saada. Lisaks võtsime aasta kokku oma töötajate korraldatud majapidudega meie kolmes suuremas asukohas Tallinnas, Tartus ja Pärnus.

- Suurimaks Telia inimesi 2023. aastal kokku toonud sündmuseks oli 9. juunil toimunud töötajate **suvegala „ELU/ILU 2023“**. Telia töötajate suvegala eesmärk on kutsuda korra aastas kokku terve ettevõtte tööpere, et professionaalse, meelelahutusliku ja sisutiheda programmi saatel üheskoos kvaliteetaega veeta. Samuti soovime sündmusega kasvatada töötajate seas ühtekuuluvustunnet ning tänada ja märgata kõiki, kes ettevõtte õnnestumisse iga päev panustavad – see tähendab kogu meie tööpere.
- Sündmusel osales rekordarv inimesi: ligi **1 000 töötajat** (70% kogu Telia Eesti töötajatest), mis näitab, et inimesed tahavad koos aega veeta ning ettevõtte pakutav on inimestele oluline.
- Ühine metsaistutamine on saanud traditsiooniks.
 - 2023. aasta septembris istutasime **800 puud Raplamaale**, Põlliku külla.
 - Kokku osales 60 Telia töötajat.
 - Puud istutati eramaale, kus neid hooldab edasi Vestman Grupp.

Võrdsed võimalused ja igaühega arvestamine

Seisame Telias selle eest, et kõiki inimesi – nii meie töötajaid kui ka kliente – koheldaks võrdselt hästi. Soovime, et igaühel oleks võimalus olla alati kaasatud ja tunda ennast vabalt just sellisena, nagu ta on. Tööandjana väärtustame kõrgelt oma inimesi ja soovime, et tööelu sobituks hästi iga meie töötaja elu tervikusse. Selle toetuseks on välja kujunenud mitmed meie traditsioonid, ning pakume ka hüvesid ja soodustusi, mis võimaldavad mõistlikku paindlikkust töösuhetes, toetavad tervist ja perekonda ning inimese arengut nii töötaja kui ka isiksusena.

Meie eesmärgid on:

100%

võrdsed võimalused kõigile, soost olenemata;

50/50

sooline tasakaal üle kogu organisatsiooni: kõikides tööperedes ja kõikidel tasemetel;

0%

palgalõhe ning diskrimineerimis- ja ahistamisvaba töökeskkond.

Telia tööandjana

Palgalõhe teadvustamine ja lahendamine

- Telia Eesti sooline palgalõhe (kõikide meestöötajate keskmise palga erinevus kõikide naistöötajate keskmisest palgast) on 2023. aastal 20,4% (2022. aastal 21%). Selle põhjuseks on struktuurne olukord: naiste suurem esindatus on madalamalt tasustatud tugistruktuurides ja meeste suurem osakaal jällegi kõrgemalt tasustatud rollides tehnoloogias.
- Sooline tasakaal 2023. aastal on: 44% naisi ja 56% mehi. Võrreldes 2022. aastaga on naiste osakaal sarnasel tasemel:
 - Juhtide sooline tasakaal on: 48% naisi ja 52% mehi. Naisjuhtide arv on võrreldes 2022. aastaga tõusnud 2%;
 - Telia tippjuhtkonnas on naisi ja mehi võrdselt (50/50);
 - Tehnoloogiavallas tegutsevate naiste osakaal on 2023. aastal tõusnud 20%-lt 25%-le.

Meie tegevused palgalõhe vähendamiseks ja soolise tasakaalu saavutamiseks on järgmised:

Oleme ellu kutsunud mitu programmi, mis loovad naistele tugivõrgustikku ja koolitusi, et neil oleks võimalus edasi liikuda tehnoloogiavaldkonda ja/või juhirolli:

- **Women in Tech, 2023** – alustas programmi teine lend, kus osales 50 naist, kelles 10 olid Teliast.
- **Naisjuhtide kiirendi programm** – kiirendis on kokku 25 naist, kellest 5 on Teliast.
- Lisaks lahendavad naiste osakaalu suurendamist meie toetatud algatused: **Solaride Akadeemia, praktikaprogrammid ja IT-klubi**. Mõõdame soolist tasakaalu ka praktikantide puhul. 2023. aastal oli Telias kokku 64 praktikanti, kellest 31 olid naised ja 34 mehed.
- 2023. aasta novembris toimus Telias koostöös Bolti, Birkle IT, Targa Töö Ühingu ja Playtechiga karjääripäev „**Naised tehnoloogias**“. Kohapeal osales ligikaudu 150 ja ülekannet jälgis 40 000 inimest.

Lisaks oleme kehtestanud järgmised reeglid:

- Kandideerimisel soovime näha lõppvoorus erinevast soost kandidaate;
- Juhtide osakaal peab peegeldama üldist soolist tasakaalu (eesmärk 50/50);
- juhtide koolitamine kaasava värbamise teemadel: eesmärk koolitada 2023. aasta lõpuks 100% juhte (2023. aastaks on täidetud 98% eesmärgist);
- palga ülevaatustel soolise võrdsuse jälgimine.

Ligipääsetavus

Kontorites töökeskkonna loomisel arvestame ka töötajate erivajadustega. Näiteks on meie kontorites liftid ja piisava laiusega ukSED, töölaudade kõrgust on võimalik reguleerida jne. Samuti võimaldame inimestel töötada osalise töökoormusega, et toetada töö ja isiklike vajaduste tasakaalus hoidmist.

Mitmekesisuse kuu ja Baltic Pride

Mitmekesisuse kuul toimusid koolitused töötajatele kaasatuse ja võrdsuse ning ligipääsetavuse teemadel. Telia toetas Baltic Pride'i konverentsiks antavate ruumide ja ülekandega. Esimest korda Eestis läksid Telia töötajad ühiselt Pride'i rongkäigule.

Toimunud koolitused:

- „**Ligipääsetavus**“, koolitaja Jakob Rosin, kuulajate arv 247
- „**Mitmekesisusest, võrdsusest ja kaasatusest**“, koolitaja Sotsiaalmeedikud, kuulajate arv 355
- „**Pride'i ajalugu „Häbist uhkuseni, Pride'i ABC**“, koolitaja Taavi Koppel, osalejate arv 250
- **Kultuurilõuna koostöös Ukraina kultuuriseltsiga**, osalejate arv 50
- Telia majas toimus **Pride'i konverents**, kohapeal ja üle interneti osales 365 inimest

Töö ja pereelu ühendamine

Märtsis toimus „Lapsed tööle kaasa“ päev, kus osales 53 töötajat ja 92 last.

„Alustasime peresõbraliku ettevõtte märgise taotlemisega ja protsessi käigus kogutud info alusel leiab 84% töötajatest, et neil on hea töö ja pereelu tasakaal.“

Ingrid Viinapuu
Telia personalidirektor

Paindlik töökorraldus

Tööd on võimalik teha lisaks kodukontorile ja teistele Telia kontoritele üle Eesti ka teistest Euroopa Liidu riikidest.

- Välismaal töötamise võimalust kasutas 2023. aastal kokku 55 töötajat 82 korral, sh 16 töötajat töötas välismaal aasta jooksul rohkem kui ühel korral.
- Keskmiselt töötati välismaal 15 päeva ja riikidest olid populaarseimad sihtkohad Hispaania, Itaalia ja Portugal.

Tulemused:

86%

Töö ja eraelu tasakaaluga rahulolu
2023. a 86% (2022, 87%)

83%

Töötajate õnnelikkuse indeks
2023. a 83% (2022, 82%)

84%

Töötajate üldine heaolu
2023. a 84% (2022, 78%)

97%

Rahulolu otsese juhiga
2023. a 97% (2022, 95%)

Töötingimused, töökorraldus, töötajate heaolu

Töötajate rahulolu mõõtmine

Kaks korda aastas küsime töötajatelt Telia Company grupiüleses pühendumuse uuringus tagasisidet nii töökeskkonna, juhtimise kui ka muude tööga rahulolu ja õnnetundega seotud teemade kohta.

„Nii pühendumuse uuringu osalejate arv kui ka uuringute tulemused olid 2023. aastal stabiilselt kõrged: osalemise määr 92%, positiivsete vastuste osakaal küsimusele „Kui õnnelik sa Telias töötades oled?“ 91%.“

Ingrid Viinapuu
Telia personalidirektor

- Samuti osalesime portaali Peaasi.ee ellukutsutud organisatsioonide emotsionaalse enesetunde küsitluses, mis andis igale vastajale ülevaate oma vaimse tervise seisust ja organisatsioonile tervikuna ülevaate töötajate vaimse tervise hetkeolukorrast. 2023. aasta Telia tulemused olid uuringu keskmistega võrreldes positiivsemad, st vastanud inimeste vaimne tervis oli keskmisest parem. Kasutasime uuringu tulemusi ja vaimse tervise vitamiiniprogrammi arengunädalal, et pöörata organisatsioonis teadlikult tähelepanu vaimse tervise raskustele töökeskkonnas ning pakkuda töötajatele teadmisi oma vaimse tervise hoidmiseks.
- Tegime uuringu koostöös Rakendusliku Antropoloogia Keskuse ja Kogo galeeriga, et uurida kunsti mõju töötajatele ning hinnata organisatsiooni kultuuri kvalitatiivsete meetoditega. Projekti käigus toodi Tallinna ja Tartu Telia majja perioodil juuni–detsember 2023 mitmesuguseid kunstitöid, mille mõju hinnati vaatluse ja 25 töötajaga tehtud intervjuu kaudu.

„Enne projekti algust meie, antropoloogid, muretsesime, et milliste mõõdikutega mõõta kunsti mõju töökeskkonnale ning mis juhtub siis, kui need uuringu lõpuks muutust ei kajasta? Uuringu läbiviimisel jõudsime me ikka ja jälle sinna, et kunst peegeldab emotsionaalset ja hingelist osa inimesest ning seda ei saagi alati täpsete mõõdikutega mõõta. Kunsti mõju

võib olla ennustamatu, see väljendub individuaalselt, mitte kogu organisatsiooni tasandil ühtselt.“

Karina Vabson
Rakendusliku Antropoloogia Keskuse antropoloog

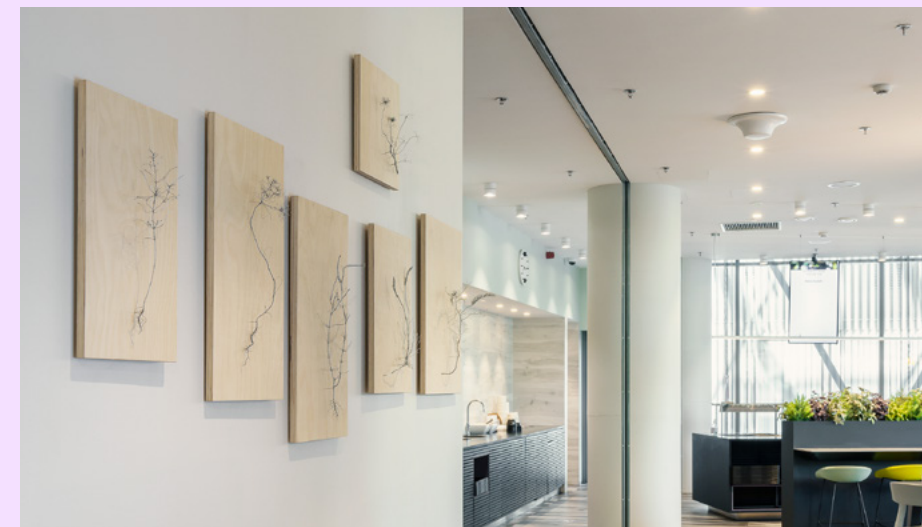
„Projekt oli Kogo galeriile väga oluline, kuna saime väärt kogemuse kunsti näitamisel väljaspool galeriid. Meil on hea meel, et Telia oli julge jäämurdja ja katsetas Eestis veel mitte levinud koostöövormi, mille tulemust on ka keeruline kvantitatiivselt mõõta. Ühe tulemusena nägime, et kunst suunas inimesi loovuse üle mõtlema ja mul on hea meel, et Telias nähti seda tugevusena, mitte nõrkusena.“

Liina Raus
Kogo galerii galerist

Ohuolukorrad ja tööõnnetused

- Ohuolukordi registreeriti 17: ohuolukorrad (ohtlik ala, märgistamata pind) ning esmaabi (puudus koolitatud esmaabiandja või vahendid). Samuti oli puudusi healoluteemadest teadlikkusega. Leidus inimesi, kes ei olnud kursis tervise ja heaolu pakkumistega ega osanud neid leida. Töötingimuste vaates tuvastasime puudusi valgustuses, sisekliimas ja potentsiaalsete hädaolukordadega seoses (evakuatsioonituli ei põlenud, tulekustutid olid kontrollitud, aga puudusid vastavad märgised).
- 2023. aastal juhtus neli tööõnnetust, mis on kaks tööõnnetust vähem kui 2022. aastal. Nagu ka 2022. aastal juhtusid tööõnnetused just tehnikutega ja väljaspool Telia kontrolli all olevat territooriumit. Kolm tööõnnetust olid rasked ehk töötajatel oli luumõra (kukkumised) ja üks tööõnnetus oli kerge. Kõiki tööõnnetusi on uuritud ja menetlused lõpetatud. Tööõnnetustest anti ülevaade vastavale tööpererele, et edaspidi samalaadseid õnnetusi ennetada.

Töötõingimused, töõkõrraldus, töõtõajate heaolu

Tervisekõõtumine

- Telia töõtõajatest 60% on Telia Spordiklubi liikmed (2022. a 52%). Telia Spordiklubi eesmärk on klubi liikmetele üle Eesti spordiga tegelemiseks soodsate tingimuste loomine, vaba aja sisuka ja sportliku veetmise kõrraldamine ning spordist huvitatud inimeste ühendamine. Eesmärgi saavutamiseks organiseerib Telia Spordiklubi liikmetele soodustingimustel treenimisvõimalusi, kõrraldab spordivõistlusi ja üritusi ning toetab klubi esindusvõistkondi ja -sportlasi firmaspordi jmt üritustel osalemisel. Näiteks saavad spordiklubi liikmed kord nädalas tasuta kas ujuda, jõusaalis käia või siis soodsamatel tingimustel eri spordialasid harrastada.
- Telia töõtõajad käisid 2023. aastal kuus keskmiselt massaažis 355 korda, mis on 22% rohkem kui 2022. aastal. Massaažiteenus on olemas meie suuremates majades kohapeal või siis lepinguliste koostõõpartnerite juures üle Eesti. Teenuse eest tasub osaliselt töõtõandja. Samuti on meie suuremates kontorites töõtõajatele kasutamiseks massaažitõõolid.
- Vaimse tervise spetsialisti külastusi oli 2023. aastal 15% vähem kui 2022. aastal (kuus umbes 32 külastust).
- Tervisekontrollid läbiti 2023. aastal õigel ajal 97% kõrral (2022. a 91%).
- Haigustundide määr oli 2023. aastal 2% (2022. a 2,3%).

Hüved ja soodustused

Et olla atraktiivne töõtõandja erinevate vajaduste ja väärtus-hinnangutega ning eri vanuses töõtõajate seas, on meie soodus-tused jagatud nelja põhikategooriasse:

- kindlustus ja pension;
- tervis ja heaolu;
- tasakaal töõ ja isikliku elu vahel;
- töõ ja areng.

„Pean väga oluliseks ühtset arusaama ettevõttes kehtivatest soodustustest ja leian, et see on meie edu võti. Tõõtõandjana väärtustame kõrgelt oma inimesi ja soovime, et töõelu sobituks hästi iga meie töõtõaja elu tervikusse. Selle toetuseks on välja kujunenud

mitmed meie traditsioonid, ning pakume ka hüvesid ja soodustusi, mis võimaldavad mõistlikku paindlikkust töõsuhetes, toetavad tervist ja perekonda ning inimese arengut nii töõtõaja kui ka isiksusena.“

Ingrid Viinapuu
Telia personalidirektor

Tunnustused töõtõandjale

Mitmekesisuse märgis (2024. aastal taotleme märgise pikendamist).

Kantar Emor töõtõandjate maine uuringud:

- Tõõtõavate inimeste pingerea 6. koht (2022. aastal 8. koht);
- Tudengite pingerea 7. koht (2022. aastal 9 koht);
- IKT sektori pingerea 6. koht (2022. aastal 5. koht).

CV Keskuse Eesti ihaldusvääraseima töõtõandja uuring:

- Üldarvestuse 3. koht;
- Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia töõtõandjate lõikes 1. koht.

CV Online-i uuring “Top Tõõtõandja Eestis”:

- Top of mind kategooria 3. koht;
- Infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni töõtõandjate lõikes 1. koht.

Instar Atraktiivse töõtõandja uuring:

- Kogenud töõtõandjate arvestuse 9. koht;
- IT tudengite arvestuse 18. koht;
- Majandustudengite arvestuses 11. koht;
- Kutsekoolide arvestuses 10. koht.

- Peaasi.ee Vaimset tervist väärtustava organisatsiooni kuldmärgis.

- Kantar EMOR Eesti suurettevõtete maineuuringu 3. koht.

Juhtimis- raamistik

Telia missioon on panustada ühiskonna arengusse, et Eesti oleks parem paik nii elamiseks kui ka töötamiseks. See on võimalik vaid jätkusuutlikkuse põhimõtete järgi tegutsedes.

Jätkusuutlikkuse kolmikmõõtme (ESG) strateegiline juhtimine

Jätkusuutlikkus ehk kestlikkus on kujunenud loomulikuks osaks nii Telia strateegiast kui ka meie juhtimisraamistikust. Oleme olulistes jätku-suutlikkuse valdkondades seadnud selged eesmärgid, määranud vastutajad ja pannud kokku tegevusplaanid seatud sihtide ellu-viimiseks.

Oleme kokku leppinud meie jaoks kolm kõige olulisemat jätkusuutlikkuse mõjuvaldkonda.

- 1) KESKKOND JA RINGMAJANDUS;
- 2) DIGITAALNE KAASATUS;
- 3) PRIVAATSUS JA TURVALISUS.

Juhtimisraamistik ja ühised väärtused

- Oleme juba palju aastaid hinnanud ja suunanud peamiste jätkusuutlikkuse mõjuvaldkondade tegevust, selles vallas seatud eesmärkide suunas liikumist ja võimalikke riske selge juhtimisraamistiku ehk igakvartaalsete **GRECi koosolekute kaudu (Governance, Risks, Ethics and Compliance)**. Neil koosolekutel osalevad nii nõukogu kui ka juhtkonna liikmed.
- Lisaks eelolevale on Telia jätkusuutlikkuse eesmärgid alates 2023. aastast ka osaks nõukogu regulaarsest äritulemuste ülevaatusest.

“Kestlikkuse eesmärgid on meie jaoks sama olulisel kohal nagu näiteks võrgukvaliteeti, kliendikogemust või finantstulemusi puudutavad juhtimismõõdikud. Läbi strateegia ja eesmärkide on Telia juhtidel läbiv roll jätkusuutlikkuse edendamisel nii äriprotsesside kujundamise kui muude juhtimisotsuste tegemise kaudu.”

Kristiina Maasik
Telia juriidilise üksuse ja jätkusuutlikkuse valdkonna juht

Töötajate kaasamine

Selleks et jätkusuutlikku tegevusse panustaks võimalikult suur osa Telia töötajatest ja igaüks saaks anda õnnestumisse oma panuse, soovitame igaühel seada tööalase jätkusuutlikkuse eesmärgi. 2023. aastal tegid seda juba enam kui pooled (56%) Telia töötajatest.

Väärtused

Telia kultuuri oluliseks osaks on lisaks kliendikesksele mõtteviisile ka meie väärtused DARE, CARE, SIMPLIFY. 2023. aastal värskendasime väärtusi, et need oleksid kõikidele meie töötajatele senisest veel selgemini mõistetavad ja praktiliseks suunanäitajaks. Selleks et need väärtused saaksid igaühele veel omasemaks ja mõtestamaks senisest veel selgemini lahti väärtuste tähendus igapäevaelus, korraldasime 2023. aastal kultuuriteemalised töötoad. Neis osales üle 82% Telia Eesti töötajatest.

Mõju ja arengu strateegiline juhtimine

Mõju mõõtmine ja teadvustamine

- Vastutustundliku ettevõtluse indeks: 2023. aastal täitsime Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi (VEF) korraldatavat vastutustundliku ettevõtluse indeksit ning saavutasime kuldtaseme. Indeksi metoodika on üles ehitatud ESG põhimõttel. Telia saavutas kõrge punktiskoori kõikides ESG kategooriates (1. kliima ja keskkond (E), 2. ühiskond ja sotsiaalne keskkond (S), 3. head juhtimistavad (G)). Seejuures näitasid meie tulemused, et oleme kõige kõrgemal tasemel just head juhtimistavade rakendamise kategoorias ja Telia sai selles kategoorias ka eriauhinna.
- VEFi indeksi tagasisides töid hindajad keskkonnateemade osas positiivsena välja, et seatud on konkreetsed eesmärgid ja neid jälgitakse läbi indikaatorite. Esile toodi asjaolu, et ka allhankijate keskkonnamõju juhitakse teadlikult ja süsteemselt. Sotsiaalse ja ühiskondliku mõju valdkonnas märgiti, et Telias on nii töötajate õiguste kui ka inimõiguste järgimine nii eesmärkidesse kui ka strateegilistesse suundadesse selgelt sisse kirjutatud. Juhtimistavade osas tunnustati, et organisatsioonis on selged põhimõtted koostööpartnerite valikul (nii toetustegevuste partnerite valikul kui ka loomulikult hankijate puhul).
- Kokkuvõttes leidsid hindajad, et Telia on enda jaoks väga hästi lahti mõtestanud erinevad ESG aspektid ja selle, milline on ettevõtte ühiskondlik jalajälg ning läbi milliste tegevuste saab seda vähendada. Lisaks sellele on seatud konkreetsed eesmärgid ning mõõdikud, läbi mille järgitakse jätkusuutlikkuse teekonna progressi. Positiivne on tihe koostöö tarnijate ja allhankijatega kliimamõjude, sh emissioonide vähendamisel. Kuna VEFi indeks on arengutööriist, andsid hindajad ka asjatundlikke soovitusi edasiseks. Arengukohana toodi esile näiteks vajadust panna edaspidi rohkem rõhku sotsiaalsele aspektile ning siduda seda senisest enam ettevõtte põhitegevusega.
- Saadud tagasisidet oleme juba kasutanud praktikas ja jätkame sellega ka 2024. aastal. 2023. aastal oli üheks konkreetseks esimeseks sammuks vanemaealiste digioskuste edendamisele suunatud jõulukampaania. Muu hulgas loodi Telia Online'i abisse ka tööriist, mis annab head nõu, kuidas eakaid lähedasi digioskuste teemal nutikalt juhendada. Lisaks anname nõu, kuidas vältida digikeskkonnas tegutsedes küberturberiske. Head

nipid ja nutika õpetamise ABC leiab igaüks lihtsalt ja igal ajal Telia kodulehelt. Kuna internetiteenuste pakkumine on meie põhitegevus, on sellel digilõhe vähendamisele ja küberturberiskide maandamisele suunatud sotsiaalsel algatusel olemas selge seos meie ettevõttega.

→ *Vaata rohkem “Õpi ja õpeta - Juhendid”*

- 2023. aastal korraldasime ka kestlikkusaruandluse (CSRD) põhimõtetest lähtuva esimese kahese olulisuse hindamise. Soovime olla hästi valmis kestlikkusaruandluseks ja mõista senisest veel selgemini seda, millised on kõige olulisemad valdkonnad, kus mõjutame oma tegevusega keskkonda ja ühiskonda või mille osas mõjutab väline keskkond või ühiskondlik vaade Telia äritegevust.
- 2023. aastal alustasime ka ettevalmistusi kestlikkusaruandluse nõuetele vastavuse tagamiseks ja sellega seotud transformatsiooniprotsessiks valmistumiseks. Telia Eesti osaleb kontserniüleses raporteerimises ja loodud on ka grupiülene raporteerimisprojekt. Lisaks oleme loonud kohaliku projektitiimi ja koostanud teekaardi ESGi raporteerimiseks vajaliku sisemise võimekuse edendamiseks ning senisest veel suurema läbipaistvuse suunas liikumiseks.

Poliitika ja arengudokumendid

- Vastutustundliku äri heade juhtimistavade üheks osaks on ka selgete juhiste ja reeglite olemasolu ning nende järgimine igapäevaelus. Kõige olulisemad Telia juhtimistavad ja poliitika leiab igaüks meie kodulehelt Meie lugu - Telia.
- Telia igapäevategevuse oluliseks osaks on vastutustundliku äri juhend, mida 2023. aastal ka uuendasime.

→ *Vaata rohkem “Telia vastutustundliku äri juhend”*

Juhend on eetilise ja ausa tegevuse kompass, olles järgimiseks kohustuslik nii Telia töötajaile kui ka hankijatest koostööpartneritele.

“Vastutustundliku äri juhend on osaks uute töötajate teavituskirjast ning sisseelamiskoolitusest. Sel moel tagame, et vastutustundliku äri põhimõtete järgimise olulisus ja nende sisu on igale uuele Teliale töötajale teada alates esimesest tööpäevast.”

Anette Soosaar
Telia jurist, eetika- ja vastavuskoordinaator

Eetilisus ja läbipaistvus

Korruptsiooni tõkestamine

Üheks vastutustundliku äri oluliseks osaks on ka altkäemaksu ja korruptsiooni tõkestamine. Altkäemaksu ja korruptsiooni vältimise põhireeglid on kirjas eeltoodud vastutustundliku äri juhendis ja lisaks on kehtestatud antud valdkonna detailsem juhend ning loodud koolitus- ja kommunikatsiooniplaan. Altkäemaksu ja korruptsiooni vältimise programmi eesvedajaks on eetika- ja vastavuskoordinaator. Lisaks kõigile kohustuslikule e-koolitusele teeme lisakoolitusi ka mitmesugustele olulisematele sihtrühmadele ning avaldame selle teema kohta infomaterjale meie siseveebis. Koostame igal aastal altkäemaksu ja korruptsiooni vältimise riski- ning küpsushinnangu, kus analüüsime riske eri valdkondades. Võtame need aluseks järgneva aasta tegevusplaani koostamiseks.

Huvide konflikti vältimine

Läbipaistvuse ja eetilise käitumise tagamiseks on oluline ka iga-aastane kohustuslik huvide konfliktide ülevaatamise ja teavitamise protsess, kus iga töötaja peab hindama, kas tema töös võib tekkida huvide konflikt ja sellise riski olemasolul selle deklareerima. Just sel moel saame ennetada olukordi, milles huvide konflikti riskiga töötaja osaleb mõnes otsustusprotsessis olukorras, kus huvide konflikt võib asuda tema otsuseid kallutama ja kahjustada ettevõtte huve.

Anonüümse tagasiside andmise võimalus

Rikkumiste ja eksimuste ennetamiseks peame oluliseks väärtuspõhise, avatud ja kõrge psühholoogilise turvalisusega kultuuri kujundamist. Ühtlasi on tähtis seegi, et töötajail oleks lisaks sisemistele eksimustest või rikkumistest teavitamise võimalustele (ehk enda juhile, personalijuhile, eetikavaldkonna eksperdile teatamisele) olemas ka anonüümse teavitamise võimalus. Kuigi Eestis ei ole nn vilepuhumise seadus veel vastu võetud, on Telia töötajaile juba aastaid olemas vastav teavitusliin (Whistleblowing Line'i), mille olemasolu kohta tegime 2023. aasta lõpus ka töötajaile täiendava tutvustuse.

Vastutustundlikkus maksustamisel

Telia Eesti on üks Eesti suuremaid maksumaksjaid ja panustame seeläbi ka Eesti majanduse ja ühiskonna arengusse. Peame finantsläbipaistvust ja korrektset maksukäitumist väga oluliseks. Oleme koostanud selle tagamiseks ka hulga kontsernisiseseid juhendeid. Maksukäitumise vaatest iseloomustas 2023. aastat seegi, et riik tõstis käibemaksumäära. Seetõttu pidime alates 01.01.2024 rakendama uut senisest kõrgemat käibemaksumäära ka Telia müüdavate teenuste ja toodete suhtes. Arvestades, et Telia teenuste ja kaupade valik on väga lai ja kasutame nende müügiks ning hilisemaks arveldamiseks mitmeid erinevaid IT-süsteeme ja digikeskkondi, moodustasime käibemaksumäära korrektseks korrigeerimiseks eraldi projektrühma. Selle ülesande täitmisele ja korrektse maksukäitumise tagamisele aitas selle tulemusena kaasa väga palju Telia töötajaid.

Poliitiline kaasatus

Räägime Eesti ühiskonnaelus aktiivselt kaasa, olles ka mitmete vabatahtlike ühiskondlike organisatsioonide ja erialaliitude liikmeks (näiteks Rohetiiger, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum, Infotehnoloogia – ja telekommunikatsiooniettevõtete Liit (ITL), Kaubandus- ja Tööstuskoda, Tööandjate Keskliit jne). Oleme olnud kaasatud õigusloomeprotsessi mitmes eri valdkonnas. Näiteks andsime 2023. aastal tagasisidet mitmetele telekomisektori, küberturbe, julgeoleku, meediateenuste, tarbija-kaitse ja andmekeskkonna valdkonna eelnõudele. Tagasisidestasime ka erinevaid riigi arengukavu ja strateegiaid, sealhulgas näiteks küberturvalisuse strateegiat. Õigusloomelistes küsimustes on meile oluline aktiivne koostöö erialaliitudega, näiteks ITLiga.

Tunnustused ja sertifikaadid

Tunnustused

Vastutustundliku Ettevõtluse Indeksi kuldtase 2023
(Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum)

Brändide jätkusuutlikkuse edetabel (Sustainable Brand Index - SBI).

SB Insight poolt koostatud sõltumatu rahvusvaheline uuring hõlmas kaheksat riiki (Eesti, Läti, Leedu, Soome, Rootsi, Norra, Taani, Holland) ja 1617 kaubamärki. Eestis seati pingeritta 50 kohalikku brändi. Uuring mõõdab seda, kuivõrd jätkusuutlikuna tarbijad erinevaid brände tajuvad.

2021: 22. koht
2022: 3. koht
2023: 5. koht
2024: 7. koht

Igal aastal esikoht telekomiettevõtete arvestuses.

→ Vaata tunnustusi ka tööandja peatükis.

Meie emafirma peab jätkusuutlikkust ja keskkonnahoidu väga oluliseks. Seda näitavad mitmed erinevad tunnustused, sh teine koht Financial Times Euroopa Liidu kliimaliidrite edetabelis ja EcoVadis Platinumi olemasolu.

Sertifikaadid ja juhtimissüsteemid

- Keskkonajuhtimissüsteem ISO 14001
- Energiajuhtimissüsteem ISO 50001
- Kvaliteedijuhtimissüsteem ISO 9001
- Töötervishoiu ja ohutuse juhtimissüsteem ISO 45001
- Infoturbe juhtimissüsteem ISO27001

“Telia IT äriteenuste serfititseeritus kinnitab, et Telia tuvastab, hindab ja juhib turvariske korrapäraselt. Sertifikaadi omamine annab kindlustunde meie klientidele, et Telia Eestis tegeletakse turbe juhtimisega süsteemselt ja igapäevaselt. Peame turvalisuse tagamist oluliseks ning tegeleme infoturbe juhtimise süsteemi pideva parendamisega tagamaks asjakohane turva- ja riskiteadlikkus organisatsioonis, ennetamine, valmisolek ning suutlikkus reageerida ja taastuda intsidentidest ning muudatustest keskkonnas. 2024. on resertifitseerimisel kavas mõjuala laiendada.”

Ingrid Kääp
Telia turbejuhtimise osakonna juht

Järelsõna

Elame väljakutseterohkel perioodil, kus nii Eestis kui mujal maailmas aset leidnud arengud on toonud omajagu ebakindlust ka meie ühiskonda. Seda enam tunneme, et Telia kui kohaliku digiarengu ühe eestvedaja roll ja vastutus on muuta Eesti digimaailm kestlikumaks ja turvalisemaks. Oleme pikalt selle nimel pingutanud ning erandiks polnud ka eelmine aasta.

2023. aastal sai meie jaoks Eestis läbi üks oluline ajajärk - sulgesime esimese kohaliku telkona oma 3G võrgu, mis teenindas Telia kliente mobiilse kõne- ja andmeside teenusega ligemale 20 aastat. See samm toetab kahte olulist eesmärki. Ühest küljest aitab 3G sulgemine vähendada keskkonnajalajälge, kuna vanemad tehnoloogiad tarbivad üldjuhul rohkem elektrienergiat kui moodsamad 4G ja 5G tehnoloogiad.

Teine oluline aspekt 3G võrgu sulgemise juures on tehnoloogia kaasajastamisel. Oleme seda ka varem näinud, et just moodsad ja võimekad sidevõrgud on tulevase innovatsiooni kasvulavaks. Näiteks eelmisel aastal suletud 3G võrgu avamise hetkel 2005. aastal ei suutnud enamusi inimesi ette näha vajadust kiire mobiilse andmeside järele ega selle tulemusel tekkinud nutitelefonide ajajärku. Ometi tegi võrgu areng selle kõik võimalikuks. Seega ei tea me veel ka täna päris täpselt, millist innovatsiooni ülikiired mobiilsed andmesidevõrgud tulevikus toetavad, aga kindel võib olla selles, et need arengud saavad olema taas kord põnevad ja meie elu muutvad. Täna peame tegema kõik selleks, et moodsate võrkudega võimalikult suur osa Eesti rahvastikust katta.

2023. aasta oli meie jaoks märgiline ka selle poolest, et alustasime suuremahulist koostööd taastuenergia lahendusi pakkuva ettevõttega Sunly. Tänu sellele kerkivad vahemikus 2023-2024 suurusjärgus 100 Telia mobiilimasti juurde päikese-pargid, mis hakkavad meie mobiilsideteenuseid varustama taastuenergiaga. Sellises mastaabis pole Eesti IT- ja telekommunikatsioonisektoris päikeseenergiat oma teenuste pakkamiseks kasutatud ning meil on hea meel olla selles osas suunanäitaja.

Telia investeeris eelmisel aastal Eesti turule ligi 54 miljonit eurot. Mahukamate investeeringute hulka kuulusid 5G võrgu ja optilise püsivõrgu ehitused. Selle kõrval on meie äritegevuse vundamendiks panustamine olulistesse jätkusuutliku äri mõjuvaldkondadesse, mille hulgas peame eriti oluliseks keskkonnahoidu, digitaalset kaasatust ning privaatsust ja küberturvalisust.

Panustame pidevalt sellesse, et võimalikult suurelt hulgal Eesti elanikel ja ettevõtetel oleks ligipääs kaasaegsetele ja kvaliteetsetele sideteenustele, olgu selleks siis 5G või optilise sidevõrgu ühendused. Eelmise aasta lõpuks jõudis Telia internetiühendus kiirusega 100Mbit/s enam kui 560 000 aadressini ning selle näitaja poolest haldame täna riigi suurima ulatusega internetivõrku.

Samas ei tohi me kiire digiarengu juures unustada neid, kes on mingil põhjusel oskuste ja võimaluste tõttu ebavõrdses seisus. Seetõttu peame digitaalse kaasatuse puhul oluliseks, et kõik inimesed oleksid senisest enam digitaliseerivas ühiskonda kaasatud ning käiksid tehnoloogia arenguga kaasas. Eriti pöörame selles töös tähelepanu lastele ja vanemaealistele.

Oma 2023. aasta jõulukampaanias keskendusime digilõhe teadvustamisele ühiskonnas, kutsudes üles tehnoloogia-teadlikumaid inimesi oma oskustega abistama neid, kes end digimaailmas tegutsedes nii kindlalt ei tunne. Just digilõhe vähendamise eesmärgil lõime läinud aastal digiabi veebilehe, kust leiavad olulist ja kasulikku infot nii need, kes soovivad aidata oma lähedastel ja tuttavatel digimaailmaga suuremaks sõbraks saada, kui ka need, kes tahavad ise mõnda oma digioskust arendada.

Kokkuvõttes on Telia üks olulisi ühiskondlikke ja sotsiaalseid eesmärke muuta Eestis elamine ja töötamine paremaks läbi turvalise ja kaasava digitaliseerimise. Me mõistame oma vastutust ja tegutseme iga päev selle nimel, et olla oma tegevustes ühiskonda toetavad, jätkusuutlikud ja läbipaistvad.

Holger Haljand

Telia Eesti tegevjuht

Julgelt parema poole!

Kui Teil tekkis küsimusi või ettepanekuid,
võtke meiega kindlasti ühendust:

Kristiina Maasik

Telia juriidilise üksuse ja
jätkusuutlikkuse valdkonna juht
Kristiina.Maasik@telia.ee